

„Senki se tartsa magát különben jó lehetőségei, családi háttere, iskolázottsága miatt mondjuk egy cigány embernél. Megtérésre, újjászületésre, a szív megtisztulására mindannyiunknak szükségünk van.”

Az egyetlen menekülési út: Jézus ► 4. oldal

„E sorok írója örömmel tapasztalta, hogy a záró istentisztelet után nem csupán Gábor és Judit, az újra egymásra talált házaspár szeme csillogott...”

Egyedül megtartó szeretet ► 6. oldal

„Megcsodálhatjuk *Bara Margit* tiszta egyszerűségét, arca nemes szépségét, az alig látható rezdüléseket, öröm és bánat végtelen kifejezéseit. Kései elismerését – Kossuth-díj, Magyar Filmszemle életműdíja – a régi szerénységgel és boldogsággal vette át.”

Jegyzetlapok ► 7. oldal

Kettős aranyfonál ► 4. oldal

Diakonissza-születésnapok ► 6. oldal

Páskándi Géza emlékezete ► 7. oldal

Köszegen a négy elem ► 8. oldal

Gyökérkezelés ► 11. oldal

Webes címek az újságdalokon ► 15. oldal

ROMÁN PÉTER FELVÉTELE

INTEGRÁCIÓ VAGY ASSZIMILÁCIÓ – BENNE VAGY?

Jó embernek lenni jó Ökumenikus szabadegyetem Nyíregyházán

► Nemzetközi Ökumenikus Szabadegyetemként él tovább az a nyári program, melyet 1989-ben rendeztek meg először a tiszadobi Andrassy-kastélyban határon túli és anyaországi fiatalok ökumenikus táboraként. Sőt az akkori idők szavának megfelelően a nyugati szórvány is képviseltette magát a rendezvényen, a ki- és megbeszélési alapját, a témát pedig évről évre a Biblia, egy-egy példázat adta – de a hősidőkről szólva nem szabad megfeledkeznünk a pusztai együttlét, a találkozás örömeiről sem. Az idők változása sok mindent hozott magával, sok jó, rendszerváltás kori gondolat halt el, ment ki a divatból végképp. A tiszadobi együttléték jelentősége azonban nem csökkent, csak a helyszínt adó Andrassy-kastély nagyszabású rekonstrukciója kényszerítette ki a változást. Új helyen, egyháznak egyik nyíregyházi intézményében, a Luther Márton Kollégiumban szervezik – most már három éve – az eseményt. S ha már a szabolcsi megyeszékhely belvárosába költöztek, a szabadegyetemi elnevezéssel nyitottá tették a nívós előadásokkal sűrűn tűzdelt programot minden érdeklődő számára.

A főszervezőnek, *Laborczy Géza* evangélikus lelkésznek változatlan szándéka, hogy a szabadegyetemi programsorozat egy új típusú keresztény értelmiség formálódásának az al-

kalma legyen. A gondosan megválasztott, többretegű témák apórot adnak arra, hogy a szabadegyetemen kereszténységünk lényegéről beszélgethessenek a fiatalok. A meghívott

előadók ehhez adnak új ismereteket, új szempontokat.

A július 22–28. között megrendezett 24. Nemzetközi Ökumenikus Szabadegyetem (NÖSZ) új vonása, hogy a szervezésbe bekapcsolódott az Evangélikus Roma Szakkollégium, így a hagyományos közönség – főleg erdélyi és partiumi hallgatók – a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózatban az Európai Unió támogatásával tanuló ifjúsággal egészült ki.

A Nemzetközi Ökumenikus Szabadegyetem idei témája így hangzott: *Integráció vagy asszimiláció – benne vagy?*

Az egyhetes programsorozaton hamar nyilvánvalóvá vált, milyen közelről érintik ezek a kérdések a hallgatókat, csak hogy sokan másképp élik és ítélik meg az itthoni és a határon túli problémát.

► Folytatás az 5. oldalon

Pusztaföldvári Öröm út

Egy éjszaka a százéves templomban

► A hulló vakolat, a hamiskás orgona és a kis létszámú gyülekezet ellenére öröm töltötte be a pusztaföldvári evangélikus templomot július 26-án. Ekkor rendezték ugyanis az idei nyitott templom éjszakáját, amely már a hatodik a különleges templomesték sorában az alföldi településen. A missziói bizottság által támogatott program fókuszában ezúttal az öröm volt. A téma aktualitását az is adta, hogy a gyülekezet idén ünnepli temploma felszentelésének századik évfordulóját.

Az istenháza felé közeledőt *Weöres Sándor* ismerős versei fogadták. *Németh Gabriella* előadóművész *Jóbi Gergő* gitárkíséretével ugyanis a száz esztendővel ezelőtt született költő gyerekverseiből mondott el és énekelt

félórányit – kisebbek és nagyobbak örömeire – a templomkertben.

Az épületbe lépők idén is a már megszokott „hangulati elemekkel” találkozhattak: a bejáratnál kialakított büfé a szendvicseken és frissítőkön

kívül meghitt beszélgetéseknek is otthona volt, a padok végében apró mécsesek világítottak, a negyvenegy méter magas toronyba vezető csigalépcső gondolatösvényét *Weöres Sándor* lélekbe markoló idézeteivel követték ki. Ezúttal az Evangélikus Országos Múzeum vándorkiállítását is megtekinthették az érdeklődők. Amíg pedig a gyerekek az elveszett bárányt keresték a padok között, illetve a templomkert előtt az aszfalt-ra rajzoltak, a felnőttek egy-egy igéért dobhattak célba.

► Folytatás a 3. oldalon

Sorsközösségben

■ BAKAY PÉTER

A mai kor emberének átalakulóban van a lényeglátása. Változóban az érték fogalma, az eszmény(ek) tárgya. Így a létező, az élet titkához közeledés is más. A szakralitás helyébe a profanitás lép, a fennkölt helyett az alparitás, a magasztosság helyett a földhözragadság veszi át az uralmat.

Nem az a kérdés – bár izgalmas –, hogy mindez sodródás vagy irányított, tudatos manipuláció eredménye-e, hanem hogy felismerjük, elismerjük-e a tényét, és tehetünk-e, akarunk-e ellene fellépni, megálljt parancsolva a silányosodás hömpölygő folyamának.

A ma emberének, benne a magyarságnak egyik lényegi kérdése az emberiség nemzetekre tagolódásának, illetve a tagolódás fönntartandóságának kérdése. Úgy tűnik, megtaláltatt a rés, amelyen keresztül az egész emberiség egységbe tömöríthető (mert hát a homogén massa mindig egyszerűbben kezelhető, irányítható, használható a heterogéné), egységbe, amely fölülír minden nemzeti érzést, hazáért vállalt áldozathozatalt – és ez a fogyasztás. Egyre nagyobb tömegek lesznek Fogyasztárszág polgárai, egyre többen hordják boldog-kába átszedelművel a fogyasztás láncát, amelyeknek nem is tudják, ki, mi van a másik végén.

A cél már nem a világ nemzetközivé, hanem *nemzetelenné* tétele. Hol van már *Kölcsey Parainesisének* emelkedett szemlése, annak nemzedékről nemzedékre történő átadása, hol *Vörösmarty Szózatának* – „Itt élned, halnod kell” – már-már determinált eltökéltsége?

Nemzetünk sorsfordulóhoz érkezett. Megint. Többször megtörtént ez már történelmi folyamán. Hol külső, hol belső elsőprő veszély fenyegette. Ez utóbbi csoportba tartozik az önzésből fakadó öngyilkos egykésés vagy a gyilkos abortusz engedélyezése, alkalmazása. Aki pedig az elkerülhetetlenül bekövetkező népességcsökkenés előrevetítésével fölemelte szavát mindezek ellen, az nem csupán marginalizálódott (például *Fekete Gyula* vagy evangélikus részről *Schulek Tibor* lelkész), hanem szavait káros kárognak bélyegezték. És lám...

Bár csak szelíden és bölcsen fogadná egyházunk népe, amikor leírom: jelenlegi nemzeti sorskérdésünk a *cigánykérdés!*

Itt már nincs helye sem elhallgatásnak, sem mellébeszélésnek, sem udvarias mellénézésnek. Legfőképp nincs helye a passzivitásnak. Lejárt az útkeresgélés ideje is. Indulni kell!

Évszázadok óta – már a 15. századtól! – együtt élünk a cigányokkal. Amíg lélekszámuk csekély volt, a többségi társadalom meglehetősen türelmelen fogadta markánsan eltérő életvitelüket, magatartásukat. A nagy ritkán érkező és hamar továbbálló, néhány tyúk eltüntetésével

a konfliktusokat letudó vándorló csoportok inkább kuriózumot, mint elviselhetetlen terhet jelentettek. A letelepedő cigányok kézműves-foglalkozásaiknak (kovács, teknővájó, kosárfonó stb.) köszönhetően hiánypótló tevékenységükkel kifejezetten hasznos tagjai voltak a társadalomnak. A szocializmus idején az építkezéseken, bányákban, termelőszövetkezetekben ugyan munkalehetőséget kaptak, de elégséges iskoláztatásuk, társadalmi integrációjuk nem történt meg.

A kilencvenes évektől ránk szakadt vadkapitalizmus semmit nem tudott kezdeni a teljességgel kiszolgáltatott cigánysággal, végképp perifériára szorultak. Ehhez járult a korábbi „romantikus” korokhoz képest lezajlott döntő változás, amely alapvetően új relációba helyezte a cigány-magyar együttlétet: az elszegényedett, ellehetetlenülő cigányság sok esetben antiszociális rétege nagyra nőtt, és egyre rohamosabban nő a létszáma/arányszáma. Ez már érzékenyen érinti a többségi társadalom túróképességét, társadalmi feszültséghez vezet, és súlyosan kihat a társadalmi lét minden területére (gazdaság, oktatás, egészségügy stb.).

Az ország (és ne vigasztaljon bennünket, hogy ország Közép-, Kelet- és Dél-Európa országai hasonló cipőben járnak) veszélyként és teherként éli meg a cigányság jelenlétét, pedig megélhetné ajándékként, lehetőségként is! Ehhez a szemléletváltáshoz és az ehhez társuló változó gyakorlathoz járulhatnánk hozzá mi, evangélikusok. Minden adottságunk megvan hozzá! Mint az evangélium népének más dolgunk nem lenne, mint evangéliumot hirdetni a szegényeknek, szabadulást a foglyoknak, a vakoknak szemük megnyitását, valamint gyakorolni az irgalmasság cselekedeteit.

Jézustól azt is tanultuk, hogy „szerezd felebarátodat, mint magadat” (aki ráadásul olyan, mint te – igaz, nem külsőre, nem szokásaiban, de isteni teremtettsége, Isten előtti kedvessége révén). Egyházunk népének jelentős része tót és sváb eredetű, így különösen is érzékenynek kellene lennie a kisebbségi létből adódó nehézségek és az ebből fakadó szépségek, gazdagság, gazdagítás irányában.

A cigányokhoz nekünk, evangélikusoknak is indulnunk kell a hazáért, a nemzetért, de mindenekelőtt Jézus küldő szavának engedelmeskedve a tanítvánnyá tétel érdekében, egyben azzal a meggyőződéssel, hogy akik adnak – jól megtetézett mértékkel –, azok így kapnak vissza is. Akik évek, évtizedek óta cigányok közt szolgálnak, megtapasztalták Jézus ezen szavainak igazságát. Mert Jézus minden szava igaz.

Indulni kell!

A szerző a Magyarországi Evangélikus Egyház cigánymissziói referense

Oratio œcumenica

Urunk, Istenünk! Könyörülj rajtunk, hogy ne félelmeink és bizonytalanság-vegyen erőt rajtunk, amikor a jövőre gondolunk! Add, hogy őszinte hittel rád bízunk egész életünket! Te többször is próbára tettél már minket, és mindannyiszor bizonyítottad, hogy aki benned bíz, nem szégyenül meg. Mutasd meg a helyes utat, és ha letértünk róla, kérünk, vezess vissza, hogy tiszta szívvel szolgáljunk neked!

Köszönjük, hogy prófétaid, szolgálid és legfőképpen egyszülött Fiad által kijelentetted akarodat. Hadd érezzük meg dorgáló szavaidon keresztül is atyai szeretetedet, hiszen mindig a javunkat munkálad. Ezért kérünk: adj halló fület, engedelmes szívet, őszinte jóakaratot mindannyiunknak, hogy szavaid meghallgatásra találjanak.

Adj hazánknak békességet és jó előmenetelt, hogy boldogan és biztonságban élhessünk családjaink körében! Adj bölcs és felelős döntést minden szinten, hogy mindannyian érezhesük oltalmazó és vezető kezdetet!

Legyen áldásod azokkal, akik megúton vannak, pihennek, hogy erőt gyűjtsenek a rájuk váró munkához! Segítsd meg a betegeket, a gyengéket és szegényeket, hogy mindig legyen mellettük valaki, aki gyógyítja, bátorítja, vigasztalja és segíti őket a te nevedben!

Ments meg, Urunk, a gőgös elbizakodottságtól, és adj őszinte lelket, amely minden körülmények között benned bíz! Kérünk, taníts minket igaz és élő hittel szolgálni azon a helyen, ahová állítottál!

Segíts, Urunk bölcs előrelátással készülnünk az előttünk álló feladatokra és kihívásokra! Taníts meg hálát adni az elért eredményekért, a mindennapi kenyérért, családjainkért, szereteteinkért! Add Szentlelkedet, hogy ő vezessen a helyes úton, és életünk jó gyümölcsöket teremjen!

Urunk! Te tudunkra adod, hogy előbb-utóbb számot kell adnunk hitünkéről és cselekedeteinkről. Segíts minket, hogy felkészüljünk erre a találkozásra, és idejében komolyan vegyük üzenetedet!

Jézus Krisztus érdemeért kérünk: bocsásd meg vétkeinket és mulasztásainkat, és hallgasd meg imádságunkat. Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Ez okozza az egészséges emberi ének és a józan értelemnek a legnagyobb megütözést és megbotránkozást, hogy az Isten kénye-kedve szerint embereket hagy cserben, keményít meg, dönt kárhozatba (mintha öröme telne az emberi bűnökön és az örökökévaló kínokon), akinek nagy irtalmát és jóságát ugyanakkor mindenütt hirdetik. Igazságtalannak, kibírhatalannak, sőt borzalmasnak tűnik Istenről így gondolkodnunk. Ezen bizony évszázadok óta sok nagy ember megütözött már! Kinek ne lett volna ettől nagy bosszúsága? Én magam is nem egyszer a kétségbeesés legmélyéig megbotránkoztam ebben, s bizony azt kívántam, bárcsak sohasem teremtettem volna emberré! Ez akkor történt, mielőtt még felismertem volna, milyen üdvös ez a kétségbeesés, és mennyire közel van a kegyelemhez!”

▶ **Luther Márton:** A szolgai akarattal (Jakabné Csizmazia Eszter, Weltler Ödön, Weltler Sándor fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 10. (JERUZSÁLEM) VASÁRNAP – 1MÓZ 15,1-6

Semmiért egészen

A szerelmes magyar szavak rettentemes remekét Szabó Lőrinc róttá rímbe e címmel. Nyilvánvalóvá téve, aki szeret: elveszett. Aki szeret, szőröstül-bőröstül azé, akit szeret. Azé, akinek teljesen odaadta magát. Aki szeret, feltétlenül bíz abban, akit szeret. Aki szeret, boldogan hú ahhoz, akit szeret. Aki szeret, szeretettelje bizalmát és hűségét vágyja. De éppen mert szerelme feltétlen, akkor is szeret, ha nem tapasztalja meg szerelme bizalmát, sőt akkor is szereti a másikat, ha az hűtlennek bizonyul.

Abrám már régóta szenvedélyes hallója a Hangnak. Összetartoznak, jobban, mint Szárájjal, asszonyával vagy bárkivel atyafisága közül. Bántja az elővételezett jövő: keservesen keresett javainak majd a nem tőle származott Eliézer lesz az örököse, a béres fia, aki maga is bérért munkálkodik.

Nem így Abrám. Őt nem a szerzés, nem a vagyon izgatta. Lenni akart, szabadon élni, függetlenül mindentől, az atyai háztól és a fáraótól, a rokonságtól és a megélhetésüket tőle váró cselédeitől. Csak a Hangtól nem. Szerelmes volt a Hangba. A szőlőbe, akinek csak ő kellett, a nagy apa, aki csupán azért lesz apává, hogy ez az állapot élte nagy szegényevé és botránnyá váljék: Jismael és Jicchak, Abrám fiai abban lettek igazán testvéreké, hogy mindketten félelemmel és reszketéssel tekintettek apjukra, akinek mindenkinél jobban kellett, egyet kivéve.

Az Egy, a megszólító és kiválasztó Hang felülírt mindent. Apai érzést, emberséget, családjogot. Felülírt, de nem szüntette meg.

A Szentírás arról tanúskodik, hogy az ember ezernyi módon élheti életét,

hozhat törvényt, működtethet országot, hihet egy vagy több istent, imádkozhat bálványokat, vagy elvethet mindent, ami kikezdi benne a világ racionális birtokbavételét. Abrám is egy volt az emberek közül, akit nem üdvössége izgatótt, hanem vagyonának sorsa. Előre szegyelette magát, micsoda gazda ő, aki nem tud gondoskodni állatairól és pásztoraival. Mit ér a gyakorlati ész, ha nem győzi le az időt, ha nem képes elővételezni a szükségyszerűt, legalább szellemi-érzelmi módon urává téve bennünket a mindig elhordozandó sorsnak? Amit ha nem nekünk, akkor gyermekeinknek vagy unokáinknak kell cipelniük.

Abrám, mint minden szabad ember – aki nem a másét rabolva, hanem esze és szorgalma révén gazdagodott meg –, felelős. Teremtett valamit, ami kevesebb, mint ő. Jó kézbe helyezheti, mielőtt végképp eltűnik a földről – ez minden.

Abrámot mégsem vagyonának sorsa izgatta. Minek mindez, ha vele mindennek vége, amiért a Hang atyái honából elhívta követésére birta, szabadon és határtalanokodva, messze mindattól, ami életének gyermektelen volta ellenére is értelmet adott volna?

„Nincs magvam, mert te nem adtál nekem” – mondja Abrám. Mi értelme volt akkor e bolondos életnek, melynek csak hasznát öröklé és értékelé a cseléd fia?

Semmi. Semmi több, mint az ég csillagainak. Eszünk és kezünk munkájával a reánk bízottakat javát szolgáljuk. Abrám életének értelme nem morális természetű, még csak esztétikai sem. Nem jó, és nem szép. Inkább örült. Fölnéz a csillagos égre, s elhiszi a Hangnak, hogy neki, a gyer-

mektelennek megszámlálhatatlan utóda lesz.

Abrám nem az eszében bízott, azt csupán használta, akárcsak karja erejét, s így tudta, mi az, amit neki kell elvégeznie. Nem is esett kétségbe, veszedelmes helyzetekben józan ítélőképességre hagyatkozva döntött, nem futkosott látókhöz, álmodozókhoz. Soha nem moralizált, de vállalta az életét, s tudta, mit ér az. Nem példakép, sem népzévezér, még csak próféta sem. *Kierkegaard* súlyos szavával: a hit lovagja ő. Vannak asszonyai, barátai s háza népe, dolga rengeteg, mégis mindig egyedül van. Egyedül a Hanggal, a senkinek sem bemutatható *van*-nal, akit Száráj kinevet, s aki nem engedi, hogy Hágár és tőle való fia, Jismael elpusztuljon. És Abrám a Hangban bíz. Csak a Hangban bíz.

Az elmúlt háromezer évben megszámlálhatatlan személyes és közösségi tragédiát élt túl Abrám hite: Egyiptomot, Asszíriát, Babilont és Rómát, szentélyek lerombolását és deportációkat. Pusztulnia akkor kellett Abrám fiainak, ha az elrejtőzködő Isten helyett a jól látható nemzeti valóság bálványait imádták. Ha olyanok akartak lenni, mint a többi nép, amelynek királya van, meg alapszerződése meg jussa más népeknek a maga érdekei szerint törvényt és határt szabni. Ha a bizalom alapú létre szóló elhívásukat a másik feletti hatalom eszközüvé silányították. És még így is, még mindig hitték, Abrám fiai ő.

Mindenkinek joga van úgy élni, ahogy akar. Jézus egy szóval sem mondja a farizeusoknak és az írástudóknak, hogy úgy gondolkodjanak, bízzanak és cselekedjenek, mint ő. Ezek társaságára akkor sem vágyott,

„Ha Isten velünk, ki lehet ellenünk?”

▶ **Elérkeztünk Messiás-sorozatunk befejezéséhez. Ma Georg Friedrich Händel oratóriumának harmadik részét hallgatjuk meg, gondoljuk végig (elemzésünkben újra Tallián Tibor rádiós előadására támaszkodtunk).**

Amint az első részt, a harmadikat is E-dúr ária kezd: „Mert én tudom, hogy az én megváltóm él, és utoljára megáll a por fölött, s ha ez a bőröm lefoszlik is, testemben látom meg az Istent.” (Jób 19,25–26) „Ámde Krisztus feltámadt a halottak közül, mint az elhunytak zsengéje.” (1Kor 15,20) A händeli dallam- és harmóniavezetés iskolapéldája ez, csodálatos nyugalma fényben fürdik. Kifejezi Jób rendíthetetlen hitét, amely az Újszövetségben bizonyossággá válik. A tétel meghallgatása gyógyító erejű szétszórt, nyugtalan lelkeknek!

Egy hosszabb egység a korinthusi levél gondolatát folytatja. Az áriára felelő kórustétel a halál-élet ellentétét a tempó és a motívumok váltakozásával festi le (Grave – a-moll; Allegro – C-dúr; Grave – d-moll; Allegro – d-moll és a-moll): „Mert ember által van a halál, ember által van a halottak feltámadása is. Mert ahogyan Ádámban mindnyájan meghalnak, úgy a Krisztusban is mindnyájan életre kelnek.” (1Kor 15,21–22)

„Íme, titkot mondom nektek: nem fogunk ugyan mindnyájan elhunyni, de mindnyájan él fogunk változni. Hirtelen (az), aki megígazít. Ki ítélné kárhozatra? A meghalt, sőt feltá-

madt Jézus Krisztus, aki az Isten jobbán van, és esedezik is értünk?” (Róm 8,31.33–34) Ez a tétel – a nagyon távoli hangnem ellenére – a harmadik részt nyitó E-dúr ária párdarabja: ugyanaz a nyugodt, mély bizalom és hit a feltámadt Krisztusban. A téma motívumai ugyanúgy a hármashangzat fokait járják végig, csak fordított irányban; mintha egy kép szimmetrikus keretét látnánk, mely magában foglalja és élénk tárja a központi üzenetet.

És valóban, ezek után már csak a többi szakaszról álló befejezés következik.

A második részt záró *Halleluja* nem használta el, nem merítette ki az ujjongó öröm tartalékait. A händeli kvarttémát még egyszer hallhatjuk a mennyei seregeket megszólaltató D-dúr zárókórusban: „Mélto a megöletett Bárány, aki vére által megváltott minket Istennek, hogy övé legyen az erő és a gazdagság, a bölcsesség és a hatalom, a tisztesség, a dicsőség és az áldás!” A két tagból álló, A-dúrba is kiterő akkordikus indítás után mozgalmas imitációs rész következik: „A királyi széken ülő és a Bárány az áldás és a tisztesség, a dicsőség és a hatalom örökön-öröké!” (Jel 5,12–14; kibővítve és kihagyásokkal.) Végül az Ámen megenesítése hullámzó témájú, nagyszabású fűgával tetőzi be a művet. Kórus aligha juthat közelebb ahhoz, hogy emberi eszközökkel megszólaltassa, lefesse és közelebb hozza azt a ragyogást, amelyet János apostol fantáziája közvetít a mennyei elragadtatás birodalmából.

A VASÁRNAP IGÉJE

ha megtértek volna. A gazdag ifútól Nikodémusig és Simon farizeusig mindent megkaptak, tudást, vagyont, lehetőségeket. Ezeknek már nem kellett a Hang, még ha benne szólalt is meg, kit élete hitelesít.

Ezeknek elég volt a tudat: Abrám fiai ő, s ahol a Hangnak kellett volna megszólalnia, oda a törvény került, a süket recitálás: ne ölj, ne lopj, ne kívánd. És ölték, loptak, és megkívták azt is, amire semmi szükségük nem volt. Míg végül jöttek a pogányok, a népek és az ő egyházaik, és megteremték a szörnyeket: a „német keresztényeket” és a magyar vallást követőket, akik már nemcsak az abrámi fiúságból, az ígért örökségből akarták kizárni a zsidókat, hanem mindenüket elvéve legyilkolták őket.

Így volt ez a katolikus Magyarországon, Lengyelországon és Ausztriában, az ortodox Ukrajnában vagy a protestáns Németországon. A soa, az európai zsidóság kiirtása nem Isten akarata volt, hanem az európai nemzetállamok csődje.

Nem maradt más, mint Abrám hite, túl minden törvényen és fajiságon, a mindenkori szabadsággyűlölők bosszantására. És az európai kereszténység agóniája után sem maradt meg más, csak Jézus Krisztus, a názáreti. Aki önmagát Abrám fiának tekintette (még ha kortársai közül oly sokan megkérdőjelezték is ezt). Kései s számomra a legigazabb, modern és haszontalan, bűnösök és kisemberek barátja, gyógyító és üldözött, a kínjait megélt ember. Abrám és Jézus, apa és fia, mindketten hittek a Hangnak. És életüket neki adták: igazak, egészen.

■ DONÁTH LÁSZLÓ

CANTATE

Nem könnyű a *Messiaszt* úgy bemutatni, hogy a cselekményt, a zenei formát követjük; a műnek az a lényege, hogy újra meg újra hirdesse az Úr győzelmét, nagyságát, dicsőségét. Minden más csak epizód, még ha nagyszabású is. Ezért a dramaturgia erősen statikus; nem lehet tagadni a *Messiasz* egyfajta monumentális egyhangúságát. Händel drámai oratóriumai között változatosabb is, színesebb is, gazdagabb is van. Az elmúlt évszázadok közönségéből azonban éppen e nagyszerű monotonia váltotta ki a *Messiasz* egyedülálló szeretetét.

Most, hogy lezárul a sorozat, érdemes az oratóriumról szóló öt cikket folyamatában újra elolvasni. Reméljük, minél többen eljutnak odáig, hogy meg is hallgadják a művet, hiszen egy elemzés soha nem tudja igazán visszaadni a zene varázsát.

Ha valakinek nincs otthon lemeze, újra javasoljuk, hogy keresse a <http://www.youtube.com> oldalt (a mi kedvencünk a *Gabrieli Consort & Players* és *Paul McCreech* felvétele).

A cikkíró-rovatvezető megköszöni az ötletadókat, hogy az eddigiekhez képest más nézőpontból foglalkozhatott ezzel a kompozícióval: nem elsősorban a zene felől közelítve (mint muzsikusként eddig minden alkalommal), hanem a bibliai szövegek mondanivalójára összpontosítva. Igazi igehirdetés volt – bárcsak minél többekhez eljutna a hangja!

■ DR. ECSEDI ZSUZSA

Családias hangulatban indult a legkisebb bárány

Felszentelték a leendő új bócsa-tázlári lelkészt

► Az év egyik legmelegebb napján, július 28-án, vasárnap délután indult útjára László Lajos Gergely a pestszentlőrinci evangélikus templomból egy olyan gyülekezetet építeni, amelyben évtizedek óta nincs helyben lakó lelkész.

Különleges grafika díszítette László Lajos Gergely ordinációs meghívóját. Szediuk Péter, a Pilinszky János

a szívedet, fiam, és tartsd szemed előtt utaimat!” (Péld 23,26)

Az ordináció szolgálatát végző Gáncs Péter elnök-püspök igehirdetésének középpontjában az öröm állt, ahogy azt a Lajos által választott ígét megelőző versben is olvashatjuk: „Örüljön apád és anyád, vigadjon, aki szült téged!” (Péld 23,25) László Lajos Gergellyel szemmel láthatólag együtt örülnek szülei – édesapja kórházi kezelése miatt csak lélekben lehetett jelen – és tágabb családjá, küldő gyülekezetei és az öt hívogató

pök Pilinszky Jánosnak Szediuk Péterhez a grafikák láttán írt gondolatait tolmácsolta útravalóul, Lajos nevét behelyettesítve a megszólításba: „Kedves Lajos! Megnyilatkozni, azt hiszem, meghívást jelent. Ahogy beszélni, igazán beszélni hallgatást, meghallgatást. Röviden nyitottságot. Te ismered ezt a beszédet és ezt a hallgatást, amely több, mint mi vagyunk.”

Az ordinált lelkészt köszöntötte Győri Gábor esperes, Radosné Lengyel Anna egyházkerületi, Krizsán Zoltán egyházmegyei és Nánási József gyülekezeti felügyelő, Németh Mihály maglódi és Homoki Pál soltvadkerti lelkész, valamint az Evangélikus Hittudományi Egyetem részéről dr. Korányi András docens.

Ahogy Gáncs Péternek az *Evangelikus Élet* előző számában megjelent írásában olvasható („Konzílium” a Puskin utcában, 3. o.), különleges „konzílium” ült össze nemrég a Déli Egyházkerület püspöki hivatalában, hogy a megfelelő módon előkészítse ezt a várhatóan nem könnyű utat. A bócsai és a tázlári evangélikusok 1975 óta tartó lelki fogyókúrájának vet véget a helyiek elhatározása, hogy újból helyben lakó lelkész gondozza a két kicsiny gyülekezetet. A feladat a frissen ordinált László Lajos Gergelyre – ahogy ő fogalmazott, „a lőrinci oltárkép legkisebb bárányára” – vár.

■ KISS TAMÁS

Forrás: *Evangelikus.hu*

A SZERZŐ FELVÉTELE

versesköteteit illusztráló grafikusművész a frissen szentelt lelképásztor rokonaként ajánlotta fel az égi fényből töltekező szívet formáló művét a választott ígéhez: „Add nekem

kicsiny, de annál lelkesebb fogadó gyülekezetek.

Igazán bensőséges hangulatú alkalom volt ez a szinte teljesen megtelt pestszentlőrinci templomban. A püs-

László Lajos Gergely 1986. október 1-jén született Budapesten, evangélikus családban, egyedüli gyermekként. A fásori evangélikus templomban részesült a keresztségben.

Tanulmányait a budapesti Julianna Református Általános Iskolában kezdte, majd az ötödik osztálytól a Budapest-Fásori Evangélikus Gimnáziumban folytatta. 2005-ben érettségizett, és a sikeres felvételi után még abban az évben megkezdte tanulmányait az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológus-lelkész szakán.

Az egyetemi évek alatt egy szemesztert Joensuu-ban (Finnország) töltött. 2012-ben a gyakorlati évét Németh Mihály maglódi lelkész mellett végezte. Diplomáját 2013. június 21-én vehette kézbe.

A gyülekezeti életbe már viszonylag korán bekapcsolódott, kezdetben a fásori gyülekezetben – mint kis hittanós –, majd tizenévesként Pestszentlőrincen. Itt konfirmált 2000 pünkösdjén. Későbbi életére nagy hatást gyakorolt mindaz, amit ebben a közösségben lehetősége volt átélni.

Ha Isten és Jézus intoleráns lenne...

Idén, a reformáció és tolerancia évében különösen sok írás jelenik meg a tolerancia témakörében. Ízelgetjük, boncolgatjuk, keressük a szó helyes értelmét. Mert tapasztaljuk, hogy ez a kifejezés egyfelől komoly érték kifejezője, ugyanakkor félreértelmezett formájában helytelen viselkedések takarója, a minden mindegy fel fogás ideológiájának egyik kulcsfogalma is lehet.

Ez utóbbi veszélyre hívta fel a figyelmet az *Evangelikus Élet* múlt heti (július 28-i) számának 13. oldalán Szilas Attila nyugalmazott lelkészünk a *Tolerancia az egyházban?* című cikkében.

A cikk nekem annak ellenére nagyon tetszett, hogy bizonyos állításával nem értek egyet. Tetszett, mert provokatív és elgondolkodtató. Tetszett, mert bátran vitába szállt a könnyed és üres toleranciaszólamokkal, felhívva a figyelmet arra, hogy a tolerancia leple alá nem lehet mindent betolni. Bibliai példákkal mutatott rá arra, hogy sem Isten, sem Jézus nem tolerált mindent, sőt a szerző az utolsó ítéletre utaló ígék kapcsán szellemesen a „zéró tolerancia” fogalmát is használta.

A jó cikke dolgoznak az emberben. Szilas Attila cikke dolgozik bennem, amióta elolvastam. Azt hi-

szem, értem, mit akar mondani azokkal a mondatokkal, hogy „Jahve nem volt toleráns”, hogy „Jézus sem volt toleráns”, és hogy „En sem lehetek toleráns”... A bibliai tükörben világosan látszik, hogy volt, ami Jahve és Jézus számára elfogadhatatlan volt. A következtetés is helyes, hogy amit Isten vagy Jézus nem tolerált, azt mi sem helyeselhajjuk! Igen, ez rendben van így, ezzel egyet lehet érteni.

Szilas Attila állításai ugyanakkor kérdéseket is felvetnek bennem. Cikkekben ugyanis a *tolerancia* szó jelentésének fókuszát máshova helyezte, mint ahogyan azt általánosan használják, és ahogyan én is használom. Ettől lett cikke olyan figyelemfelhívóan provokatív, de véleményem szerint félreértésekre is alapot adó.

A probléma akkor mutatkozik meg, ha a cikkben használt állítások másik oldalát is megvizsgáljuk. Tény, hogy Jahve nem tolerált mindent. Ebből az következik, amit a cikk megállapít, hogy Jahve nem toleráns? Szerintem nem. Szerintem inkább az, hogy az egészséges toleranciának is vannak határai.

Istenről nekem soha nem jutott eszembe, hogy intoleráns lenne. Erről a cikk sem győzött meg. Istennek jóra haragja és néha szigorú büntetése mellett is csak csodálni tudom

türelmét, ahogyan népe folyamatos hitelensége és hűtlensége ellenére is hűséges, és szeretettel kíséri mindenki népét. „Az Úr, az Úr irgalmas és kegyelmes Isten! Türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy.” (2Móz 34,6)

Tűnődöm azon is: Jézus intoleráns lett volna? Jézus követőinek intoleranciájára sokkal könnyebben találok példákat akár a bibliai történetekben, akár az egyház történelmében, de az egyházi élet mindennapjaiban is, mint a Mesterében...

Ott van például az a történet, amikor Jézus tanítványaival együtt Samárián akart áthaladni, és nem fogadták be őket. A tanítványok haragra lobbantak, és tüzet kértek volna a falura. Jézus azonban megdöngölte őket: „Nem tudjátok, milyen lélek van bennetek, mert az Emberfia nem azért jött, hogy az emberek életét elveszítse, hanem hogy megmentse.” (Lk 9,54) Ki volt itt a toleráns, és ki az intoleráns?

Mindhárom szinoptikus evangélium megőrizte a holdkörös fiú gyógyításának történetét, amelyben Jézus elmondja ezt a mondatot: „Ó, hitetlen és elfajult nemzedék, meddig leszek még veletek? Meddig szenvedlek titeket?” (Mt 17,17; Mk 9,19 és Lk 9,41) Ez a kortársakat, tanítványokat eltűrő, elszenvető szeretet nem tolerancia?

Pusztaföldvári Öröm út

Egy éjszaka a százéves templomban

► Folytatás az 1. oldalról

A pusztaföldvári *Búzavirág* népdalkör esti áldást és imádságot énekelt. A *Zenebarát Felebarátok* tagjai – a témához hűen – az örömet, méghozzá a hűsvétot követő örömet énekeltek meg, műsoruk során Öröm utat építettek szimbolikus tárgyakkal.

Az este nyolc órakor kezdődő istentiszteleten dr. Varga Gyöngyi egyetemi docens tolmácsolta az örömhírt. Igehirdetésében bemutatta: Jézus asztalához telepedve hogyan juthatunk el a tapasztalattól a magasztalásig. Egy rövid orgonazenés meditáció a csillagok megte-remtésétől a betlehemi csillag csodájáig vezette az este gyülekezetét.

Már tíz óra is elmúlt, amikor a

templomban filmvetítés kezdődött, míg az épület előtt a Biblia népének táncait ismerhette meg a nyitott templom gyülekezete. Éjfél után a legtovább maradó halk gitárzenével és imádsággal adtak hálát a tartalmas estéért.

Mint Lászlóné Házi Magdolnától, a gyülekezet lelkésztől megtudtuk, a programmal már öt évvel ezelőtt is az volt a céljuk, hogy olyanok is megtalálják az utat a templomba, akik nem látogatják a gyülekezet alkalmait. Úgy tűnik, a törekvés ezáltal sem maradt eredmény nélkül: az Öröm úton több új ember is betévedt ezen a péntek estén Isten pusztaföldvári házába, ahonnan aztán senki sem ment haza örömhír nélkül.

■ L. J. Cs.

LÁSZLÓ JENŐ CSABA FELVÉTELE

ÉGTÁJOLÓ

az Úr –, hanem azt, hogy megtérjen útjáról, és éljen.” (Ez 18,23)

Gyakran eltűnök meg azon, Jézus hogyan tudta elviselni azt a sok osztohaságot, rövidlátó szeretetlenséget, amellyel földi életében találkozott, a szűkebb családjától tanítványain és a farizeusoktól a főpapig, aki kihallgatta, vagy éppen az akkori világhatalom helyi vezetőjéig, Pilátusig. Eltűrtte, elviselte, elszenvedte őket. Nem fordult vissza, hanem elment a kereszting.

Mert az ő toleranciája szeretetalapú volt.

Szemerei János püspök Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

A közös asztaltól az asztalközösségig

Interjú Románé Bolba Márta józsefvárosi evangélikus lelkészrel

► Bakay Péter cigánymissziói referens vigyázó szemeitől kísérvé kezdte meg a romákkal és a romaüggyel való foglalkozást a Budapest-Józsefvárosi Evangélikus Egyházközség beosztott lelkésze, Románé Bolba Márta. Diakóniai gyakorlatát Sárszentlőrincen töltötte öt héten át. Az ott szerzett tapasztalatok még inkább felébresztették benne a téma iránti elméleti érdeklődésén túl a tenni vágyást is. Ma már a gyakorlatban igyekszik hasznosítani a tanulmányokon, konferenciákon szerzett tudását.

– Mi a legfőbb tanulsága a cigányok között végzett diakóniai gyakorlatának?

– Az, hogy a cigánymisszió területén csak a kitartó és hosszú távú munka hozhat eredményt. Számomra nagyon inspiráló volt Bakay Péter töretlen lelkesedése, türelme. Volt, hogy nem álltam a helyzet magaslátán egy adott szituációban, minden koncepcióm dőlni látszott – ilyenkor ő mindig szeretettel rendet teremtett. A legfontosabb a személyes, bizalmi kapcsolat kialakítása. Csak ilyen hozzáállással lehet a romamisszióba belevágni.

– A nehézségek ellenére láthatólag inspiráló a feladat az Ön számára.

– Nem úgy mentem a gyakorlatra, mint egy „szocioturista”. Illetve rá kellett jönnöm, hogy nem ez a dolog lényege. Se a szociális helyzet, se a pártpolitika, se semmilyen stratégia vagy elmélet nem számít, ha az ember bekerül egy ilyen közegbe. Arcok tűnnek föl, családok élete rajzolódik ki. Az emberi kapcsolatokon van a hangsúly.

– Mi volt eddig a legmegragadóbb élménye a cigánysággal kapcsolatban?

– Sok megdöbbentő felismerésem, tapasztalatom volt, az egyik legszebb a beások és a lovári cigányok életmódjának, szokásainak, világának a mélyebb megismerése. Kevesen tudják, hogy a cigányságon belül ez a két csoport valójában olyan, mint két külön népcsoport, mind nyelvhasználatuk, mind hagyományaik tekintve.

A beás nyelvet beszélők letelepedett, tulajdonképpen a parasztihoz hasonló, földművelő életmódot folytató emberek, míg a lovári nyelvet beszélők kereskedőként vásárról vásárra jártak. Ebből következően a két csoport egészen másféle értékeket tart előbbre valóknak. A missziói munkában is figyelembe kellene venni ezt a nagy különbséget, nem lehet összehasonlítani ugyanis a kétféle kultúrát, nem lehet összemosni őket.

Nekem a 2009-ben Béren, a Cserhát lábánál tartott Közös asztal konferencia is nagy lendületet adott. Ez volt az az élmény, amelynek hatására nekikezdtam a kutatásnak, beleástam magam a témába, pályázatokról, programokról tudakozódtam, érdeklődni kezdtem a cigányok között végzhető munka intézményesült formái iránt is.

– Mi a véleménye a kormány romastratégiájáról?

– Nemrégiben jelent meg – egyébként egységesen minden európai uniós országban, hisz ez uniós program – a stratégia részletes szakértői véleményezése. Ezt igen hasznosnak gondolom. Kell a kritika, önmagunk felülbírlása, így lehet csak fejlődni. (A dokumentum hozzáférhető az interneten: goo.gl/FwLQ2D)

– Miféle romamissziós tervek körvonalazódnak Józsefvárosban?

– Azt lehet mondani, Józsefváros az uniós befektetések jóvoltából fejlődésnek indult. Megjelent sok közösségépítő, a helyi identitást erősítő program is. E célból jött létre például 2008-ban a Kesztyűgyár Közösségi Ház a Magdolna-negyedben.

A Kesztyűgyárban már egy éve tartunk foglalkozásokat heti rendszerességgel roma gyerekeknek a református testvérekkel együttműködve. Dani Eszter, a Református Zsinati Missziói Iroda 2012-ben kinevezett vezetője, a református missziói munka koordinátora bevont a józsefvárosi cigánymissziós kezdeményezésébe. Tavaly Dortmundban, egy missziós konferencián találkoztunk. Hamar megtaláltuk a közös hangot.

A józsefvárosi evangélikus gyülekezet újjászületőben levő, növekedő kisközösség. Nem valamiféle gittegyelet, hanem valóban együttműködő, elkötelezett csapatot szeretnénk létrehozni gyülekezeti tagok bevonásával. Ez saját közösségeink épülése szempontjából is nagyon fontos. Az egyik alapkőve a romamissziós munkának véleményem szerint az önkéntesek hálózatának megszervezése.

– A szünetekben ugyan ez a projekt is szünetel, de mi várható szeptembertől?

– A Salétrom utcai református gyülekezettel együttműködésben szeretnénk végezni a kerületben a romamissziót. A Lakatos Menyhért Általános Iskola és Gimnáziumban, illetve a Losonci Téri Általános Iskolában keddenként hittanórát fogunk tartani. Reményeink szerint a gyermekeken keresztül meg lehet szólítani a szülőket is, el lehet őket hívni például a havi rendszerességgel tartott gyülekezeti délutánokra. Munkánk első időszakában nem a számok számítanak, nem ezekkel mérhető a hatékonyság – itt a jelenlét a fontos.

■ KINYIK ANITA

Az egyetlen menekülési út: Jézus

► Idén Békés megyében, a Békéscsabától alig tíz kilométerre fekvő Telekgerendáson rendezte meg július 18–22. között a Magyarországi Evangélikus Egyház a Közös asztal elnevezésű táborát. Résztevői elsősorban azokról a településekről érkeztek, melyeknek az evangélikus gyülekezeteiben cigányok között folyik misszió.

A mintegy félszáz főt számláló táborba tehát a Tolna megyei Sárszentlőrincről, a szabolcsi Nyírtelek–Görögcsallásról, a Békés megyei Orosháza-hoz tartozó Szentetornyáról cigány hívek látogattak el lelkészeikkel, továbbá olyanok is Győr közeléből, Répcelakról, illetve Szolnok mellől, akik a szükségszerűségét és időszerűségét meglátva most ismerkednek a cigánymissziós munkával – mondta el a helyszínen az Evangélikus Életnek Bakay Péter, egyházunk országos cigánymissziói referense, a főszervező.

Az ötnapos együttlét során a lelki táplálékot a Máté evangéliuma 5. fejezetében olvasható boldogmondások adták, melyeknek mindig aktuális szavait ezúttal a cigányság sajátos életviteléhez, gondolkodásához, gondolataihoz illesztették az igehirdetők.

Az irtalmasságról szólva például az ökömenizmus jegyében meghívott Varga Mihály, a Magyar Pünkösdi Egyház országos cigánymissziójának igehirdető munkatársa arról beszélt, hogy a jézusi szeretet irtalmatlan szívvel eredményez, és ez irtalmatlan cselekedeteket szül, amelyeket Isten vár követőitől.

A cigány igehirdető a mindennapokban gyülekezetplántáló szolgálatot folytat Békés megyében, elsősorban tisztán cigány karizmatikus keresztyén közösségekben.

Varga Mihály mellett szintén a pünkösdi egyház országos cigánymissziójától érkezett a telekgerendási missziói központba Surman László, e szervezet egyik vezető munkatársa és Lakatos Gyula, aki a médiamunkában dolgozik. Hiteles előadásukban a cigány-magyar együttélés terén szerzett tapasztalataikról számoltak be.

– A Közös asztal táborokat jó néhány évvel ezelőtt Szeverényi János evangélikus országos missziói lelkész indította útjára. Évente más-más helyen tartják meg, elsősorban azokon a településeken, ahol a helyi evangélikus lelkész missziós munkát kezdett a cigányság körében. Jelen-

Énekszolgálat Bakay Péter gitárkíséretével

leg hat ilyen gyülekezet van – mondta el Bakay Péter.

Telekgerendáson ugyan nem folyik célzottan cigányok között munka, de azért hozták ide a táborát, mert a közeli Békéscsabán a lelkészek lehetőséget biztosítottak arra, hogy az egyik istentiszteleten megmutassák magukat a cigány hívek.

A Közös asztal táborba olyanokat is várnak, akik ellenérzéssel viseltetnek a cigányság iránt, és olyan cigányokat is, akiknek ellenérzéseik vannak a magyarsággal szemben, feszültséget tapasztalnak a mindennapi cigány-magyar együttélésben. A cél az, hogy érveiket ütköztessék, és végül Krisztus mindenkit elfogadó szeretetében elfogadják, szeretni tudják egymást.

BAKAY PÉTER FELVÉTELE

A táborozók részt vettek, sőt szolgáltak a július 21-i, vasárnapi istentiszteleten a békéscsabai Nagytemplomban. Isten igéjét Zsarnai Krisztián, a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye esperese hirdette a tisztaszívűségéről Mt 5,8 verse alapján. Bevallottan

táborozóként prédikációjában kitért arra, hogy egyetlen menekülési út van mindenki – magyar, tót, cigány, fehér, fekete vagy sárga bőrszínű ember – számára: Jézus Krisztus.

– Senki se tartsa magát különbnék jó lehetőségei, családi háttere, iskolázottsága miatt mondjuk egy cigány embernél. Megtérésre, újjászületésre, a szív megtisztulására mindannyiunknak szükségünk van – intett az esperes.

A minden értelemben formabontó istentiszteleten dicsőítő énekekkel és biznyságtételekkel szolgáltak a telekgerendási Közös asztal tábor résztvevői. A görögcsallási Rózsa Sándor, a sárszentlőrinci Szabó Andrásné, Mari és a nyírteleki Mocsári Károlyné, Kati arról beszélt, hogy a megtérésükkel elkezdődött új életükben, amely azelőtt üres és szennyes volt, milyen változások mentek keresztül. Dolgozni kezdtek, többeket szociális területre, gyermekek és idős esetek közé vezetett az Úr, folytatták régen félbehagyott tanulmányaikat, negyven-ötven éves fejjel vágtak bele az érettségi bizonyítvány megszerzésébe, ezzel is példát adva gyermekeiknek, környezetüknek.

Életük kiegyensúlyozott és boldog lett. Nem a körülményeik javultak meg, hanem az élethez való hozzáállásuk változott meg gyökeresen. Életmegújulás azoknak az evangélikus lelkészeknek is köszönhető, akik köreikben szolgálnak.

Békéscsaba patinás, monumentális templomában korábban cigány szolgálattevők nemigen jutottak szóhoz. A július 21-i istentisztelet gesztusa is része volt a cigány-magyar közöledésnek, egyben biznyságtéka, hogy noha evangélikus egyházunkban korábban nem volt hagyománya a cigányok között végzett munkának, a kor szava immár mást diktál.

■ SZEGFŰ KATALIN

Kettős aranyfonál

■ BAKAY PÉTER

Két hete a békéscsabai Nagytemplom ódon falai közt szolgáltak a Közös asztal cigánytábor résztvevői a vasárnapi istentiszteleten. Az alkalom előtt a szolgáló lelkész félrevont, és megkérdezte, miként szokás feloldani az élesen megkülönböztető cigány-magyar megnevezést.

A tótok által épített hatalmas templomban, ahol még ma is hangzik az ősök nyelvén igehirdetés, ének, nem volt nehéz a válasz: ha bátran, minden görcs, bántás és bántódás nélkül használjuk a tót-magyar „megkülönböztetést”, ak-

kor így kell tennünk a cigányokkal is. És amikor ez általánossá válik, akkor mondhatjuk el, hogy megérkeztünk: befogadtuk őket, és befogadottá váltak – lehetőséget kaptak, és éltek a lehetőséggel. Szépséges, Istentől kapott feladat ez mindkét fél számára. Teljesítése nem lehetetlen...

Messzire ragyog a legnagyobb magyarországi cigány festő, Péli Tamás üzenete a kettős aranyfonálból egymásba font, homlokán díszelgő aranypántról, amely oly ékezen szimbolizálja az egymás mellett jól megférő cigány és magyar identitást.

De említhetem a doktorijára készülő cigány költő, hitvalló keresz-

tény barátom példáját, aki Erdélyből hazatérve lelkesen újságot, hogy ott élte át igazán magyarságát.

És mondhatnám a nyolc osztályt végzett cigány asszony történetét is, aki néhány hónappal ezelőtt egy német evangélikus küldöttség előtt – számomra is meglepő fordulatként – arról tett biznyságot, hogy sokáig idegennek érezte magát ebben a hazában, de a bibliáórak rendszeres látogatójaként, Isten igéjének gyógyító sugárzásában, Isten rendező munkájának következményeként most már otthon érzi magát, mert cigánysága mellett magyar is.

És a példának itt nem kell, nem szabad véget érniük...

Integráció vagy asszimiláció – benne vagy?

► Folytatás az 1. oldalról

Kisebbségben él a romániai magyar csakúgy, mint a hazai cigányság, ám míg a határon túli magyarok számkivetettsége mélyes megindulást vált ki az anyaországi magyarokból, a hazai cigányság sanyarú helyzetét maga tartja fenn. A NÖSZ programja pedig arra világított rá, hogy minden kisebbségnek az adott többségi társadalom részéről való elutasítása egy töről fakad: a csoportnorma elveti a másságot, és csak nehezen veszi magának a megismerés fáradságát...

Fekete bárányok vagy fehér hollók?

Az ember közösségi lény, és alapvetően azon igyekszik, hogy harmóniában létezzen a csoportjával, a társadalom kisebb-nagyobb közösségeivel. Közben pedig individuum, egyszeri és megismételhetetlen, azzal az elemi igénnyel, hogy feltétlenül különbözni szeretne mindenki mástól.

Szerencsés esetben felnőttkorunkra képesek vagyunk egyensúlyt teremteni, a közösségi normák megszabják a kereteket. Aki pozitív irányban tér el a többségtől, fehér hollónak számít a maga kiválóságával, míg a negatívba tartók fekete bárányok lesznek.

Sarkadi Nagy Szilvia, a jó hírű, főként „fehér holló” tanulókat befogadó fővárosi Radnóti Miklós Gimnázium iskolapszichológusa épp a labilis keretekben látja az egyik magya-

sében, hogy a másság elfogadásával a többségi társadalom tagjai nyernek, gazdagodnak: jó embernek lenni ugyanis jó.

Üvegplafon és detektívtükör

Irigykedő előítélet? Sőt van megvető, gondoskodó, rajongó előítélet is. Így osztályozta Hüse Lajos, a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrumának tanára azt a jelenséget, amely egyébként a társadalomban való eligazodásunk megkönnyítését lenne hivatott szolgálni. Szék – ha láttam egyet, lényegében mindet ismerem, mégsem süti rám senki, hogy előítéletes lennék az ülőbútorokkal szemben. Merőben más viszont a helyzet, ha embertársainkat kategorizáljuk vélt vagy valós tulajdonságaik alapján, rendre aszerint ítélik meg, hogy saját társadalmi pozícióinkhoz képest mire számíthatunk tőlük.

A koordináta-rendszer vízszintes tengelyén a versengés vagy együttműködés, vagyis a kölcsönös függés relációja szerepel, a függőlegesen pedig az alacsonyabb és magasabb státust ábrázolta a kutató. Azok iránt érzünk irigykedő előítéletet, akik nálunk magasabb státusban vannak ugyan, de versengünk velük, például a munkaerőpiacon. Megvető jellegű lesz az előítélet azokkal szemben, akikről úgy gondoljuk, alattunk vannak. Az együttműködés mezejébe érve viszont az előítéletünk gondoskodó, paternalista színezetet kap – például a fogyatékkal élőkhez való viszo-

készítette a NÖSZ hallgatóságát. A roma szakkollégiumban is tanító előadó saját kutatási eredményei szerint a magyar középiskolai szülők úgy vélik, hogy a hazai iskola túl sok lexikális ismeretet követel, túl gyors a tempó, csak bizonyos képességeket és kompetenciákat ismer el. Amikor viszont az interjú – látszólag új fejezethez érkezve – a romákról vallott véleményeket kezdte feltárni, az alanyok úgy találták: a cigány gyerekek azért sikertelenek az iskolában, mert például túl lassúak, és intellektusuk alapján alkalmatlanok arra, hogy megfeleljenek a követelményeknek.

Az előadó arra hívta fel a hallgatóság figyelmét, hogy alanyai menet közben sem döbentek rá, hogy ketős mércét alkalmaznak: igazuk biztos tudatában bélyegezték meg a megvetett kisebbség tagjait olyasmiről, amit saját gyerekeikre vonatkoztatva a rendszer hibájának látnak.

Mi lehet az előítéletek felszámolásának módja? – fogalmazódott meg a legfontosabb kérdés. A szakember szerint a leghatékonyabb fegyver az inkonzisztens információ. Minden integrációs programban, felzárkóztatási kísérletben következetesen a „nem várt” fejlemények kommunikálása hozhat hosszabb távon változást. Egyébként pedig csak az együttműködéstől remélhetünk fordulatot: egyenlő feladat- és felelősségmegosztás munkában, tanulásban, s ezt természetesen azonos jutalmazásnak, elismerésnek kell követnie.

az Európai Unió alapértékei egyértelműen keresztény értékek: az emberek közötti egyenlőség, a velünk született és elidegeníthetetlen emberi jogok és a tolerancia. Nem lényegtelen körülmény, hogy a témának egy egész hetet szánó, átlagosan mintegy hatvan érdeklődőt vonzó rendezvényorozat is az EU finanszírozása tette lehetővé...

A nemzetközi joggal foglalkozó szakember sajnálatosnak tartja, hogy az Európai Uniónak nincs kisebbségi politikája, noha becslések szerint az uniós polgárok tíz-tizenöt százaléka kisebbségben él. A nemzetközi jogszabályok kisebbségekre vonatkozó joganyagát ugyanakkor az unió irányadónak tekinti a vitás kérdések megítélésakor.

Befogad és kitaszít a világ

György Péter író, esztéta, az Eötvös Loránd Tudományegyetem professzora csütörtökön az *Állatkert Kolozsváron – Képzelt Erdély* című legújabb művét mutatta be, majd másnap előadást tartott a 20. század konfliktusairól. A szabadegyetemről, a roma integrációról, a főiskolás roma fiatalokról szólva így nyilatkozott:

– Nagyon szerencsésnek érzem magam, hogy immár harmadik alkalommal lehetek itt. Akik itt vannak, hívó emberek, akik akarnak csinálni valamit. Nem a hatalommal akarnak foglalkozni, hanem tenni szeretnének. Annál fontosabbat nem ismerek, mint a szolidaritás gyakorlatát, gyakorlását. Mert ha a modern egyház

érintkezése révén jön létre, a kérdés pedig az, hogy ilyenkor valóban a kultúrák konfrontálódnak-e, vagy a különböző személyiségek.

Az egész heti program során bejárt gondolatmenetet *Korányi András* egyháztörténész előadása zárta. A világnézetek összecsapását felvázolva az Evangélikus Hittudományi Egyetem docense politikai ideológiákra irányította a hallgatóság figyelmét, majd a kimondatlanul is legfontosabbnak számító kérdés megválaszolása következett: „A másik ember azért van az életben, mert nélküle nincs esélyem üdvözülni. Nem csak arról van szó, hogy hit kell az üdvösséghez. Ha bezárkózom a szobámba, és nagyon hiszek, az még nem biztos, hogy az üdvösség útja, mert elméletben szeretni nem lehet, az csak emberi találkozásokban, közösségekben valósulhat meg” – fogalmazott az előadó. Tehát keresztényként abba kell hagyunk a harcot.

Folk-dzsessz és moldvai táncház

A szabadegyetem programjában ezúttal sem csak előadások szerepeltek. Kettő is bemutatkozott a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat tagintézményei közül: a katolikus fenntartású szegedi és az evangélikus nyíregyházi.

Megismerhették a résztvevők az *L. Ritók Nóra* nevével fémjelzett Igazgyöngy Alapítvány tevékenységét, a kézműves *Szuno* (jelentése romani nyelven: „álom”) termékek mögött rejülő integrációs munkát. Nagy sikerű koncertet adott a *Belibuba* folk-dzsessz együttes, műsorát fergeteges moldvai táncház követte.

Rádiótörténeti kiállítás nyílt, működött a teológiai és irodalmi csoport. Idén is alakult drámapedagógiai csoport – *Csatlós Lóránt* nagyváradi színművész irányításával színpadképes produkcióig jutottak –, ahogyan a médiacsoport is kisfilmmel jelentkezett az esemény zárásakor – elkészítésében *Le Marietta* és *Balog Zsolt* segített. Általuk kapcsolódott be a NÖSZ a *Not in Our Town* (Nálunk aztán nem!) elnevezésű amerikai kezdeményezésbe, melynek lényege a helyi közösségek megerősítése, hogy képesek legyenek bármifajta kirekesztéssel szemben állást foglalni és megvédeni a gyűlöletbűncselekmények potenciális áldozatait a média, a helyi önkormányzati, illetve a lelki vezetők aktív közreműködésével. Ennek apropóján pénteken délután szimbolikus szte-

Bemutatkozik a roma szakkollégium

rátatát annak, miért olyan nehéz manapság az eligazodás, az alkalmazkodás.

A főváros XIII. kerületében, kizárólag roma gyerekeket oktató általános iskolában, valamint a borso-di aprófalvak közegében is jártasságot szerzett szakember arra is ráirányította a résztvevők figyelmét, hogy például a köznevelési törvény hányféle szakkifejezéssel írja körül a másságot: hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, veszélyeztetett – ha összeadjuk, ők jelentik a többséget...

Napjainkban – a gazdasági válság okozta kiszolgáltatottságban, a nagyfokú elszegényedésben – fokozottan vágyunk az összetartozás érzésének megélésére, miközben egyre nő a türelmetlenség. Sarkadi Nagy Szilvia kérdései segítettek annak felismeré-

nyuláskor. És rajongó előítéletet is érezhetünk: azok iránt, akik magasan fölöttünk helyezkednek el...

Az üvegplafon szót korábban a nők karrierjével kapcsolatban használták a szociológiában: így neveztek azt a jelenséget, hogy a versenyszférában a nők nem emelkedhettek egy bizonyos szint fölé a munkahelyi hierarchiában. Hüse Lajos kiterjesztette az üvegplafon fogalom használatát a kisebbségekre vonatkoztatva: az előítéletes ember úgy gondolja, az általa megvetett kisebbséghez tartozók ne végezzenek az övénel magasabb társadalmi presztízst adó munkát. Ennek alapján tehát a takarító roma elfogadható, a roma rendőr vagy tanár azonban nem. Az üvegplafont mindenki szereti maga alatt elhelyezni.

A detektívtükörként leírt jelenség hasonlóan fájdalmas felismerésekre

EuFória vagy EuFóbia?

Ha az Európai Unió felbomlana – háború lenne. Nem azonnal, de előbb-utóbb bizonyosan – jelentette ki dr. Tóth Norbert nemzetközi jogász, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Nemzetközi Intézetének tanára a NÖSZ negyedik napján. A nyegenkilenc országot magában foglaló öreg kontinensen, ahol több mint félmilliárd ember él, az unió jelenti a béke legfőbb garanciáját. A sok tekintetben mutatózó válságjelek ugyanakkor nem hagynak kétséget afelől, hogy valószínűleg változtatni kell a konstrukción. Ám az új szerződés kiírását nehezíti, hogy a polgárok egyik országban sem mutatnak különösebb érdeklődést a közös EU-ügyek iránt.

Tóth Norbert rámutatott: noha az unió alapszerződésében nem szerepel a kereszténységre vonatkozó utalás – amit sokan nehezményeznek is –,

Folk-dzsessz koncert

letesz arról, hogy a szegényekkel együtt létezzon, és törődjön velük, annak valóban rémes következményei lesznek.

Nagy hatással volt a hallgatóságra *Kuti Klára* kultúrantropológus előadása. A *Világok harca* című programban elhangzott: különböző kultúrák találkozása mindig emberek

reotípiá-elengedést tartottak a Luther-kollégium udvarán: a résztvevők papírra vetettek egy-egy olyan esetet, amikor fájdalmas kirekesztést, előítéletes alapuló bántást kellett elszenvedniük, mindezt azzal a céllal, hogy a sok fájó emlék feloldódjon, kimosódjon.

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET

Diakonissza testvérek születésnapjára köszöntése

Július utolsó hétfőjén, a szokásos Fébé-összejövetelünkön megünnepeltük két kedves, idős diakonissza testvér születésnapját: *Major Erzsébet* július 28-án volt kilencven-, *Endreffy Mária* pedig július 29-én kilencvenhét éves. Mindkettőjüket az *Útmutató* heti igéjével köszöntötte *Gertrud Heublein* németországi diakonissza főnökszony nevében is e sorok írója: „*Akinek sokat adtak, attól sokat kívánunk, és akire sokat bízunk, attól többet kérnek számon.*” (Lk 12,48b)

Az ünnepség áhitattal, közös énekkel, *Túrmezei Erzsébet* és *Pecznyik Pál* verseinek felolvasásával kezdődött, majd az ilyenkor elmaradhatatlan születésnapjára tortázással folytatódott. A délután igen jó hangulatban telt el.

Urunknak legyen hála az igen szép magas kort megélt drága testvérek szolgáló életéért, és az ő áldása kísérelje tovább őket ezután is.

■ GÖRÖG ZOLTÁNNÉ
Fébé-főnökszony

Fébé-konferencia Piliscsabán

A Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület augusztus 22–25. között tartja hagyományos nyári konferenciáját, ezúttal az EKE és a Fébé-egyesület közös szervezésében.

Helyszín: Piliscsaba, Béthel Evangélikus Missziói Otthon. Érkezés csütörtökön 15 órától, elutazás a vasárnapi ebéd után, kb. 13 órától. **Részvételi díj:** 3500 Ft/nap + (igény esetén) 500 Ft ágynemű-használati díj.

Jelentkezés a Fébé-egyesület e-mail címén (febe.egyesulet@lutheran.hu), illetve *Berkes Jenőné Fenyvesi Judit*nál a 20/824-7863-as egyházi flottás telefonszámon. Helyet a jelentkezések sorrendjében tudunk biztosítani.

Személyes életünk jövője

Egész emberi létünk értelme vagy éppen értelmetlensége ezen fordul meg: bizonyos vagyok-e saját feltámadásomban. Van-e jövője, örök váltala az életnek? Isten személyes életünkre nézve legfontosabb, drága ígérete az, hogy igen, van.

Igehirdetések

Csütörtök este: *Mi a halál a Biblia szerint?* (1Móz 2,17; 1Móz 3,17–24; Róm 6,23)

Péntek reggel: *Van-e létezés a testi halál után?* (Lk 16,19–31)

Péntek este: *Jézus halála* (Róm 6,1–11; Jn 19,28–42)

Szombat reggel: *„En vagyok a feltámadás és az élet!”* (Jn 11,11–44)

Szombat este: *Jézus feltámadása* (Lk 24,36–49)

Vasárnap, 10 óra: istentisztelet úrvacsorával – *A test feltámadása; mennyei üdvösség* (Lk 20,33–40; Jel 7,9–17)

Fórumbeszélgetések – Az utolsó idők jelei Mt 24 alapján

Csütörtök délután: *A vajdó világ jelenségei*

Péntek délután: *Jelek az egyházban* (Pt 2,1–22)

Szombat délután: *Az utolsó idők emberi jelei* (2Tim 3,1–14; Lk 17,22–37)

Meghívó ökumenikus ünnepi istentiszteletre

„Az igazságosság felmagasztalja a népet, a bűn pedig gyalázatukra van a nemzeteknek.” (Péld 14,34)

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa nevében tiszteletteljes szeretettel meghívjuk augusztus 19-én, hétfőn 18 órára a Budai Református Egyházközség templomába (1011 Budapest, Szilágyi Dezső tér 3.) az állami ünnepünk előestéjén ökumenikus közösségben megrendező ünnepi istentiszteletre.

STEINBACH JÓZSEF elnök, DR. FISCHL VILMOS főtítkárs

Egyedül megtartó szeretet

Beszámoló az egyedülálló szülők és gyermekeik konferenciájáról

► Sokak számára cseng ismerősen az *egyedülálló szülők és gyermekeik konferenciája* elnevezés. Nem csoda, hiszen Révfülöpön július 22–28. között már tizenötödik alkalommal rendezték meg, sőt a története egy évvel korábbra nyúlik vissza: a legelsőre még 1997-ben az alberti gyülekezet vendégházában került sor. A Révfülöphöz kötődő szerény jubileum ünnepi meglepetést tartogatott. Pénteken este ugyanis váratlanul felbukkant egy édesapa, aki három év különélés után úgy döntött, visszatér családjához...

A konferencián részt vevő elvált feleség, *Judit* szemén látható volt a változás. Az érkezőkor még megtört tekintete hirtelen kigyúlt, csillogással, reménységgel telt meg. S így történt a nagyobbik gyermekével is, aki másnap reggel már boldogan sakkozott édesapjával, *Gáborral* a folyosó kis asztalkájánál. Szeméből sugárzott az öröm, hiszen újra egy család lehetnek.

Az egyedülálló-konferenciák történetében először esett meg, hogy elvált szülők ismét egymásra találtak. Természetesen *Gábor* és *Judit* is tisztában van azzal, hogy az újrakezdés sem lesz egyszerű. „Ez még csak a start volt” – mondták mindketten. De gyakorló keresztényekként arról sem hallgattak, hogy döntésüket nem lettek volna képesek egyedül meghozni. Isten feltétel nélküli szeretete ad erőt nekik, hogy meg tudják bocsátani az egymáson ütött sebeket, a kölcsönös sérelmeket.

Az ő személyes történetük így lett bizonyítéka annak, amiről az idei konferencia szólt. A hét folyamán *Pál* apostol rövid mondata került az előadások és beszélgetések fókuszába: „...a legnagyobb a szeretet.”

Délelőttönként a gyermekek és a felnőttek külön programokon vettek részt. A kicsinyekkel *Grendorf-Balogh Melinda* lelkész nő ismertetett meg bibliai történeteket. *Naomi* és *Ruth*, *Anna*, *Lázár* és testvérei példá-

ján keresztül igyekezett bemutatni, hogy mit jelent a szeretet megélése. Az apróbbakkal *Akkermann Ferencné*, „*Gitti néni*” győri óvónő és *Bre-*

lontett vigasztalást és bátorítást, akit a közelmúltban gyász vagy más, emberi értelemmel felfoghatatlan veszteség ért.

Salyámósy Évának, a Duna Televízió nyugalmazott szerkesztőjének sikerült nagyon ügyesen bevonnia a gyermekeket biznyságtétele illusztrálásába. Dramaturgiai elemeket felhasználva értette meg a kicsikkel és a felnőttekkel is, hogy miért van szüksége az embernek az Isten országa melletti döntésre.

A kiindulópontja persze minden beszélgetésnek, előadásnak az a nagyszerű üzenet lehetett, hogy előbb Isten döntött az ember mellett. A hét során sokszor elhangzott *János* evangélista vallomása arról, hogy mi csupán azért tudunk szeretni, mert ő (Krisztus) előbb szeretett minket. Ezt a gondolatot erősítették, magyarázták bibliatanulmányokban a konferencia lelkesítő vezetői: *Túri Krisztina*, *Grendorf Péter* és *Csonka Zsuzsanna*. *Szunyogh Ildikó* magyaritanár pedig költők vallomásait tolmácsolta az utolsó teljes nap délelőttjén.

A Krisztustól kapható szeretetet érzékelhették a résztvevők nemcsak a vízparton, ahogyan egymásra odafigyeltek szülők és gyermekek, hanem a fiatalok szolgálatain keresztül is, akik magukra vállalták a vidám esti programok és az elgondolkodtató „csendéséta” előkészítését.

A hét során egyre többet megéreztek a résztvevők az esti áhítatokat indító ifjúsági ének valóságátalmából: „Szeretni nem pusztán szó, a szeretet élő való.”

E sorok írója örömmel tapasztalta, hogy a záró istentisztelet után nem csupán *Gábor* és *Judit*, az újra egymásra talált házaspár szeme csillogott...

■ B. PINTÉR MÁRTA

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhon vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

Olvassa
az Evangelikus Élet
digitális változatát!

WWW.DIGITALSTAND.HU

Jegyzetlapok

Napló, 2013

Szell Kálmán tér. Kora reggel, indul az emberpiac, a lopott dolgok árusítása. Nyitnak a büfék, a könyvesbó-dék. A pusztló, piszkos betonállomás mögött hajléktalanok kecmergenek, néhányan az utcai fényképezőfülkében találtak menedéket. A szemekonténer dugig tele vannak, a harmadik mellett üres ásványvizes palackok.

Mindenki siet a metróba. Az apró kocsmá már hangos: hideg volt az éjszaka, fogy a pálinka és az unicum. Sok az idős ember, a botladozó férfi. A szegénység olyan nagy és mély, hogy nem lehet beszélni róla. Szegények, mint a törött kavics. Kemények a szenvedéstől, mint az eldobott kő.

Bach-hét. Hallgatom a Bartók rádiót, az emlékezést a Deák téri nagytemplom sorozatára. A dicséret hangján szól, hogy tizennégy éve léteznek, anyagi nehézségek ellenére is színvonalas. Talán ezért van, hogy felt híz el előtt zajlanak a hangversenyek.

Johann Sebastian Bach

Megemlítetttem mindig *Kamp Salamon* karnagy és a *Lutheránia* énekar áldozatvállalását. Most a kantáták új és új rétege lepett meg, fölzen-gő ereje. *A Du Friedefürst, Herr Jesu Christ* indítása igazi remekelés, dallam és szöveg tökéletes egysége. Szinte versengnek a hangok: „Uram Jézus, béke Fejedelme, / Igaz ember és igaz Isten, / Halálban és életben / Hatalmas segítőnk vagy. / A te nevedben egyedül Atyádkhoz kiáltunk.”

J. S. Bach evangéliumi művész volt, és beteljesítette küldetését: Isten dicsőségére alkotni. Szenvadó volt és fölemelő. Örök gyógyító. Üzenete átível évszázadokon, és ma is a legmodernebb szerző. A zene nyelvén felel kérdéseinkre, s ahogy *Pilinszky* írta: „Műveiben mintha Isten szívverését hallanánk.”

Üzenet. A család kérésére én is ott vagyok egy weboldalon. Boldog lehetek, sok új barát szegődik mellém. Olvasók és tisztelők. Régi, elveszettnek hitt ismerősök tűnnek föl a feledés homályából. De a jó mellett egyre szaporodnak a mehökkentő dolgok.

Tegnap késő este S. O. S. felhívást fedezek föl: „Ha magyar vagy, állj közénk!” Előző nap a magányosok klubja értesített, hogy beavagottak a vezetőségbe. Gondoltam, visszaüzenek, hogy hál' Istennek, nem vagyok egyedül, aggódó emberek vesznek körül, de végül lemondtam szándékomról. Néhány óra múlva egy fenyegető sor: „Küszködj magányosan. Dögölj meg!” Ebben maradtunk. Ahogyan eddig is, teszem a dolgom, kínlódom és reménykedve.

Természetgyógyász. Nézem este a televíziót, a stúdió idős vendégét. A nyolcvannégy éves férfi a gyógyfüvek legnagyobb hazai mestere. Régi javasasszony őseiről beszél, apjáról, akit szintén több falu becsült tudásáért. Lassan mondja a neveket, ismerteti a Bükk lejtőin és a kertjében található egyszerű növényeket. Bármilyen hihetetlen, de pontosan adagolva csodákra képesek.

De nem csak ezekért érdemes kimozdulni, járni az erdőket, a mezőket, patakok mentén bolyongani. Apró szépségeikért. „Hegyi zergevirág: olyan, mintha földi nap lenne. Giliszaúzó varádcis: sűrű koszorúval a fején; havasi gerebcsin: lila fészket emel magának, várja a zúgó méheket... Campanula glomerata, Veronika officinalis: fürtökben ragyogó, lilásfehér szírvirágok” – mondja csendesen, és odavarázsol bennünket a homályban kanyargó ösvényekre.

Halott a járdán. Megyek a metróhoz, a kis utca végén a forró betonjárdán fekszik egy ember. Emlékszem, pár évvel ezelőtt valaki megállt, és megnézte: él-e? Tavaly két fiatal fa alá húzta a szétvetett lábbal, ájultan kinyúló férfit. Most teljes a közömbösség, van, aki rálép, van, aki próbálja arrébb rúgni, mások bosszankodnak, hogy miatta nem érték el a rozsdás szerelvényt. Ruhája rongyos, cipője lukas. Úgy hever az út mellett, mint eltaposott gyíkok a közeli parkban.

Íránytű. *Böjte Csaba* ferences szerzetest jó látni, jó hallgatni egyszerű és bölcs szavait. Régi följegyzéseimet olvasom, fotósorozatát nézem. Mint mindig, most is hét-nyolc gyerek veszi körbe: kettő az ölben, egy a

vállán, szép arcú kislány, nagy szemű fiúcska figyel.

„Gyerekek között élek – mondja mosolyogva –, őket hallok egész nap. Nekik prédikálok, pontosan tudom, mikor unják a szövegemet. Ha előveszik a mobilokat, megindul az sms-küldés, akkor nem érintettem meg a szívüket.”

Mit tesz ilyenkor? És ha felnőttekkel találkozik? Nincsenek előre ki-gondolt válaszai, az élet fölülírja a hétköznapiakat és az ünnepeket. „Nem a múlt idézése a feladatomban – mondja a könyvbemutatón. – Istennek minden alkalommal meg kell születnie.”

Közösen idézzük meg a régi évszázadokat a jelen segítségével. A végén csendesedjünk el, forduljunk befelé, induljunk el a magunk pusztaságán a találkozás reményében.

Álmok, tervek. Még szeretnék könyvet írni szülővárosomról, Vásárhelyről. A szegénységről és a kis csodákról. A maig nem szűnő félelemről, barátok árulásáról. Különös város: szent és átkozott. Körben hatalmas tanyavilággal, amelynek a nagyobb részét az ötvenes években elpusztították. Nyolc kilométerre a Holt-Tisza omló partjával, vén fűzfáival. A lemenő nap beanyozza a tájat, a nagy égi galambdúca: a holdra különös madarak szállnak.

Lopott kincsek. A tegnap esti társaságban az öreg festőtől érdekes dolgokat hallottam. Közel századik évéhez mindent látott, ami a távoli múltban történt. Most éppen a Sárospatakról elrabolt régi könyvekről mesélt.

A vizsolyi Biblia egy példányának címlapja

A vizsolyi Biblia első kiadása véletlenül maradt itthon. A könyvtárosok szinte könyörögtek az orosz katonáknak, hogy ezt az egyet ne vigyék el.

Nem akart megenyhülni, föl szállt a hosszú szerelvényre, és maga mellé, a nyirkos szalmára dobta az értékes kincset. Már indították a tehervonatot, mikor fölmutattak két pálinkásüveget. „Vodka! Vodka!” – kiabált az idős restaurátor.

És csodák csodája, *Szergej* megenyhült, gyorsan kikapta kezéből az üveget, sáros csizmájával pedig lerúgta a kopott kötetet. Sokáig kereste a kis csapat a töltés oldalán a kora alkonyatban.

Érsekújvár. Öregek panaszkodnak: „Az új pap szlovák ember. Nem tud magyarul.” Dől belőlük a keserűség: egy-két mondatot értenek a a prédikációból. Többször elzavarták innen az asszonyokat: ha nem tetszik, menjenek el Magyarországra! És mindig hozzátették: harminc-negyen év múlva nem lesz itt magyar szó.

Sír az idős házaspár, el-elakad a hangjuk. „Talán igaz lesz a jóslat, az unokák már nem beszélnek a nyelvüket.” Zokog tovább a fekete fejkendő mamika: amíg volt iskola, vidám gyerekek, a templomban magyar pap, addig a remény eltette őket. De most mindent elveszettek hisznek. Hosszú csend után így búcsúzik: „Mágá nem tudja, milyen faajdalom ez!”

Statiztika. Szomorúan olvasom a rövid újsághírt: száz középiskolából öt tudta, mit jelent karácsony és húsvét. Vallási ünnep: Jézus születése és föltámadása. A legtöbb azt hitte, hogy az egyik a karácsonyfa előtti ajándékozás, a másik meg azért van, mert a természet szép megújulását kölnivel kell köszönteni.

Milyen jó, hogy nem kérdezték a szülőket, a magyar tanárokat. Nem kérték egy *Károli* fordította Bibliát. Ehhez már csak az erdélyi prédikátor keserűsége hiányzik: a keresztények húsz százaléka vallásos. Tíz százaléka jár vasárnap templomba. (A többi csak megkeresztelték.)

Nem hiszek a kerek számoknak, a kinyilatkoztatásnak. És nem is csodálkozom. Miért lenne másképp? Ha kopott trikóban, strandpapucsban és rá-gógumival rontanak be a magyarok Isten házába, hangoskodnak Európa fővárosaiban. Az elmúlt ötven év ezt tette: a lélekrombolást. Talán őszintén szembe kellene nézni ezzel és új-rakezdeni a krisztusi gyakorlatot.

Gyorséterem. Új és tiszta, az Iparművészeti Múzeum közelében. Bö választék, ízes ételek; várakozom a barátomra. Mellettem három fiatal-ember, egyik sem több, mint harminc-harmincöt éves. Finom, drága

öltönyben beszélgetnek, talán ifjú bankárok lehetnek. Az új, feltörekvő vezető réteg. Kimérték, szakbarbárok, humortalanok.

„Tamás nem jön vissza. A második infarktus elviszi!” – mondja a magas szöke. Még néhány hónap, és ő lesz az elnök. Az arca rezzenéstelen, mozdulata gépies.

Mobilal a kezükben ebédelnek. Nem gonoszság van bennük, csak „egészséges” karrierizmus. Az öregek csak útban vannak, baj van velük. És félelem is megcsillan a szemükben, hogy elvesztik állásukat, s akkor megtervezett jövőjük – nagy ház, drága autó, amerikai utak, minden – összeomlik.

Bara Margit 85. Nemrégiben a rádió és a televízió szép műsorokkal köszöntötte nagy színésznőnkét. Kár, hogy nem láhattuk legalább kis idő-re, súlyos betegsége régóta nem engedi, hogy halljuk kedves szavait, idézze szülőföldjét, soha nem szűnő honvágyát a gyönyörű erdélyi tájak után. Megszokhatta, hiszen alaptalan és rosszindulatú vádak miatt csillagként fölsuhanó pályája kettétört. 1977-ben végleg visszavonult.

Bara Margit a Film Színház Muzsika 1968/41. számának címlapján

A közönség azonban megőrizte emlékezetében, és a magyar filmművészet aranykönyvében is ott vannak a *Ház a sziklák alatt*, a *Pacsirta*, az *Aranyáskány* feledhetetlen képei. A *Bakaruhában* fájó-szép búcsúja. A *Hunyady Sándor* novellájából 1957-ben készült filmdráma finom szöve-se remekmű. *Darvas Iván* játéka kivételes alakítás. Megcsodálhatjuk *Bara Margit* tiszta egyszerűségét, arca nemes szépségét, az alig látható rezdüléseket, öröm és bánat végtelen kifejezéseit. Kései elismerését – Kosuth-díj, Magyar Filmszemle életmű-díja – a régi szerénységgel és boldogsággal vette át.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Az első találkozást idézem: magas volt, vállig erő, sötét hajjal úgy nézett ki, mint a fiatal *Rákóczi* fejedelem. Arany ősz volt, 1974 októberében. Nemrég települt át Magyarországra, hosszú vívódás után döntött úgy, hogy otthagya a halálíg szeretett Erdély földjét.

Páskándi Géza 1933-ban született Szatmárhegyen. A kolozsvári egyetem jogot tanult; 1949-től különböző lapok munkatársa. 1957-ben börtönbe került a *Nemzeti dal* fölölvasásáért. 1963-tól könyvraktári munkás, majd a Kriterion Kiadó lektora.

Novellái, regényei, drámái, esszéi az avantgárd kísérleteit mutatják. Grotteszk látásmódja még a gyerekeknek írt munkáiban is tetten érhető. Verseit leg-többször megszámozták, így tulajdon-

képpen regénynek is értelmezhetjük őket: egy indulat, látomás leírásának.

Az igazi verseskötetet éppolyan izgalommal lehet olvasni, mint egy bűnügyi regényt. Abban a tettest fogják meg, a lírai gyűjteményekben a lélek legmélyét érzük tetten.

Nem tévedek, ha azt állítom: *Páskándi Géza* tápláló forrása a szatmárnémeti, a kolozsvári táj volt. Erdély nehéz történelme, a kisebbségi lét. Itt, Budapesten nem találta erős építő-köveit, a magas ízzást, gondolati tisztaságot nem tudta elérni. Egyedül

a drámái viaskodtak sikerrel, győzték le a mindent fölfaló idősárkányt.

Páskándi a létkérdéseket vizsgáló abszurd híve, hősei fegyvertelenül állnak sorsuk keresztútján, választani, dönteni nehezen tudnak, vagy nem is adatik meg nekik a döntés, ilyenkor a segítségül hívott Isten fejezi be a sebző történeteket.

A fiatalon elkezdett *Erdélyi triptichont* befejezte. Be is mutatták, nagy színházakban zengtek veretes, költői párbeszédei. A hármas forma főalakjai: *Dávid Ferenc* (*Vendégség*), *Apáczai*

Csere János (*Tornyot választok*), *Péchi Simon* (*Szekértől elfutott lovak*).

A *Vendégség* szerint 1578-ban *Báthory Kristóf* fejedelem meghívja Erdélybe *Socini Fausto* olasz származású unitáriust, akit *Dávid Ferenc* házába szállásolnak el, nyilván azért, hogy megfigyelje a vendéglátót.

A történelmi hűséghez nem ragaszkodott a szerző, elsősorban a humanista püspöknek, a hajlíthatatlan hitvallónak akart emléket állítani. A több mint negyven éve írt darab eleven és gondolatébresztő, mint a

Fegyvertelenül a keresztúton

Páskándi Géza emlékezete

legtöbb *Páskándi*-mű. Mai, zajos világunkban odafigyelhetünk *Dávid Ferenc* darab végi búcsúszavaira: „Megyek. De előbb befejezzük zsol-tárainkat. A hallgatást. Engedjétek meg, hogy befejezzük Isten egyetlen zsol-tárát: a hallgatást. (*Socino felé.*) Socino, énekeljük – a csendet!”

Kissé csalódottan látom, hogy a Nemzeti Színház új vezetése is megfeledkezett a sokszínű krónikásról. Jeles írónk ez év májusában lett volna nyolcvanéves, és már 1995 óta nincs közöttünk. *Páskándi Géza* darabjai nem öncélú, céltalan játékok. Bölcs tudás, amely egyértelművé teszi üzenetét: „Az embernek külső-belső korlátait leküzdve föl kell nőnie eszményeihez!”

■ – FENYVESI –

V A K Á C I Ó V

Tábori tánc, tollaslabda és trambulín

► **Idén először együtt kicsik és nagyok. A váraljai hittanosok július 8-tól 14-ig voltak együtt részint az otthoni napközi táborban, részint Keszőhidegkúton. Tábori fogadalmuk, hogy napról napra megírják élményeiket. A kis fogalmazások aztán bekerülnek a közös tábori naplóba, amelynek részleteit most megosztjuk Olvasóinkkal. A gyerekek Váraljáról 11-én, a tábor negyedik napján vonattal mentek Keszőhidegkútra, egy festői kis tolnai helységebe, a néhai Lackner Aladár falujába, ahol a volt esperes özvegye fogadta őket. Annak idején Lackner esperes ötlete volt az itteni táboroztatás. A környék csodás, van csörgedező patak s forrás – erről kapta nevét Keszőhidegkút.**

A SZERZŐ FELVÉTELE

Hétfő

A mai napon kezdetét vette a 3. hittantábor! Miután megérkeztünk, lementünk a templomba reggeli áhítatra. Énekeltünk, Bernadett néni gitározott, és máris egy gyönyörű áhítat részesei lehettünk. Bernadett néni elmesélt nekünk egy tör-

ténetet (József története került elő). (...)

Ezután olyan játékokat játszottunk, hogy egymást jobban megismerjük. A játék után szabadon választott programokban vehettünk részt: pingpongozhattunk, rollerozhattunk, ugróiskoláztunk, tollaslab-

dáztunk, trambulinoztunk, és végül a kisebbek homokozhattak.

A játék után gyöngyöt fűzhattunk, amiből kirakhattuk a nevünket. Ezután egy nagyon finom ebédben volt részünk. Ebéd után a reggeli történetből feladatokat oldottunk meg, azután barackot és almát uzsonnáztunk. És végül minden nagy gyerek megírta a csodás fogalmazását, és a kicsik kedvükre lerajzolták. (Kata, 11 éves)

Kedd

Átmentünk a templomba áhítatra, ott énekeltünk és zenéltünk. (...) Megnéztük József életét képekben, utána felmentünk a Teleház udvarára, ott táncoltunk és barackot ettünk. Utána németeztünk, és jött az ebéd. Az ebéd tárkonyos raguleves volt és palacsinta! (Viktor, 9 éves)

Csütörtök

Megérkeztem a 4. napra, ami számomra a legizgalmasabb.

A legjobb barátom avval fogadott, hogy légy szíves jöjjek el Keszőhidegkútra. 30 percen át könyörgött. A végén azt mondtam nagy nehezen, hogy igen. Amikor felfogta, hogy eljövök, akkor felugrott, és már ment is a mamámhoz, hogy jöhetnek-e. És kész csoda, elengedett! Anyukám kevésbé, de elengedett.

Na, ugorjunk a témáról! Délelőtt játszottunk egy kicsit, de már kezdődött

az áhítat, ott énekeltünk, mint minden nap. A végén elmondtunk egy imát. Aztán folytattuk József történetét képekben. Ebédeltünk, az ebéd frankfurti leves és pizzás, illetve kakaós csiga volt. Aztán hazamentem, összepakoltam, és felültem a vonatra. Nemsokára megérkeztünk Keszőhidegkútra, és ott játszottunk. (Bálint, 9 éves)

Péntek

Ma van az 5. nap. Amikor reggel kimentünk az ablakon, egy gyönyörű napsütéses reggelt láttunk. (...) Reggeli után a helyi evangélikus templomba mentünk egy csodálatos reggeli áhítatra. A szépen szóló áhítatról visszajöttünk a szállásra, és a nagyok segítettek ebédet főzni, míg a kicsik németeztek Marika nénnel. A fincsi ebéd után csendespihenő volt, utána kézműveskedtünk. Aztán rókát vadásztunk (cukorkakeresés volt az udvaron), és táncoltunk. A multság után szalonnát sütöttünk, azt követően fürödtünk és kerti mozi voltunk. A mozi után mindenki lefeküdt ellenkezés nélkül. Számomra ez a nap aranykincset ért! (Rebeka, 8 éves)

Szombat

Ma egy kicsit nehezen ébredtünk, de a templomban már mindenki szépen énekelt. Sajnos 3 társunknak ma haza kellett mennie, könnyes búcsút vettünk. Délután sokat kézműveskedtünk

és bújócskáltunk a nagy udvaron. Vacsora után már nagy volt az izgalom az éjszakai akadályverseny miatt. Amikor besötétedett, együtt indultunk, Bernadett néni már előre elrejtette a feladatokat. Szerencsére meg tudtuk fejteni a feladványokat, és mindet megtaláltuk! Nagyon izgalmas volt a sötétben menni, de mindenkinél volt elemlámpa. Tamáska leejtette Zoli lámpáját, ami eltört.

Találkoztunk 2 birkával is, nagyon megijedtünk, de nem bántottak. A forrásnál lemásoltuk az emlékkő feliratát. Mikor visszaértünk, a táborban is sötét volt, mert Marika néni és Bernadett néni elbújtak, de huhogtak, és megtaláltuk őket, igaz, kicsit megijedtünk.

Vasárnap

Reggeli után gyorsan összecsomagoltunk és kitakarítottunk, mert 10 órakor kezdődött a szép istentisztelet, amire néhány szülő is eljött. Elénekeltek a táborban tanult énekeket, a német énekeket is. Bernadett néni József-ről és Isten tervéről beszélt. A végén mindenki választhatott egy-egy kavicst, amit előző nap Domiék gyűjtöttek, és az a felirat került rá: „Istennek terve van”, a másik oldalára: „Veled”. Ezt mindenki hazavihette emlékébe. Istentisztelet után elbúcsúztunk Keszőhidegkúttól és egymástól.

■ Összeállította:

SCHALLER BERNADETT

Köszegen a négy elem

A tűz köré gyűltek az idei országos evangélikus hagyományörző és kézművestábor résztvevői. Köszegen június 30. és július 6. között ugyanis a kiemelt téma a tűz mint keresztény szimbólum volt.

A „világ világosságának” keresésére indultak Kovács Katalin ötödéves teológushallgató vezetésével a zömében alsó tagozatos fiúk és középiskolás lányok – például a kreatív esti labirintusmeditáció alkalmával. A tábor vezetője évek óta Martonné Némethy Márti; ő a kézműves-foglalkozásokat tartotta a gyerekeknek: barkácsoltak, gyöngyöt fűztek, gyertyát öntöttek, mécsesstartót festettek...

Az előző évek táboraihoz képest a

résztvevők kevesebben (tizenkilencen) voltak, ez azonban nem a tábori programok sokszínűségén vagy a gyerekek-fiatalok – kézzel is fogható – kreativitásán múlott. Hisz hol másutt tudnának az evangélikus ifjak szakértőtől mézeskalács-sütési trükköket ellesni vagy az évgyűrűk megmunkálásának művészetét egy igazi fafaragó keze alatt tanulni?

Talán a tűz lobogásának képe lebeghetne a tábor kevéssé hirdetői előtt is, mivelhogy elemi igény lehet egy ilyen kezűgyességet, kreativitást fejlesztő egyhetes együttlétre egyházunkban! Hiszen minden új mécsesstartó elkészültével talán kissé világosabb lesz...

■ KA

MARTONNÉ NÉMETHY MÁRTI FELVÉTELE

Labirintusmeditáció

Felfrissülés?!

Északi kerületi konfirmandus- és ifjúsági tábor

► **Felfrissülés?! Pár nappal a tábor után, amikor fáradtan ülök az asztalnál, felteszem magamnak a kérdést, hogy vajon a tábor mottójának megfelelően tényleg felfrissülést jelentett-e az elmúlt hét. És bár sajnó a testem, és van rajtam néhány kék-zöld folt, mégis úgy érzem, hogy felfrissültem! Testileg és lelkileg egyaránt, hiszen nem akármilyen élményekben lehetett részünk július 1-7. között Bánkon, az északi kerületi konfirmandus- és ifjúsági táborban.**

A SZERZŐ FELVÉTELE

Először is megtapasztalhattuk, hogy milyen különleges dolgot is jelent közösségekben lenni (és nem csak a számítógép képernyője előtt ülni...), új barátokat szerezni, sokat nevetni, énekelni, játszani. Erre volt bőven lehetőség, hiszen tizenhárom gyülekezetből összesen hatvanhárom fiatal és hat vezető vett részt a táborban. Olyanok, akik kreatívak (például önfeláldozó módon segítik a Mikulást, hogy az még nyáron is eljuthasson a fiatalokhoz...), vidámak, hangosak (nagyon!), tele vannak energiával (dombon felfelé is rollereznek) és életkedvvel – meg talán egy kis pimaszsággal is. Olyan fiatalok, akik az egyház jövőjét jelentik és jelenthetik.

És jó volt ezt látni, és jó volt meg-

tapasztalni, hogy van jövőnk, van utánpótlás! Igaz, néha még nem sikerült elkerülni a csúnya kifejezéseket, vagy nem sikerült idejében megérkezni a programokra, de egy kis guggolás mindent megoldott! És ahogy a *Prédikátor könyvében* is olvashatjuk – amely a tábor igei vezérfonalát képezte –, mindennek rendelt-megszabott ideje van. A tábornak és az onnan való hazatérésnek is... Na meg persze az emlékek feldolgozásának és visszaemlékezésének. Lássuk néhány résztvevőét.

„Fereteges, szuper tábor, a világ legjobb tábora, új barátok, új dolgok! Imádtam! (Lili)

„Számomra az egész tábor jó volt,

nincs benne legjobb pillanat, hisz ez a hét volt a legjobb!” (Laci)

„Nekem a »ponyvacsúsás« (nem tudom a nevét) tetszett a legjobban, meg a strand, a táborház, a helyszín, a szuper közösség, az áhítatok (kivéve, amikor hosszúra fogták), a karaokeest... magyarul minden!” (Dóra)

„Nagyon jó volt!!! A kaja finom volt, a programok jók voltak... Összefoglalva az egészet: jövőre találkozunk!” (Anikó)

„Nagyon élménydús és nevetéssel teli tábor volt, ezért is nehéz a sok emlékből kiválasztani, hogy melyik volt a legviccesebb és a legjobb. (...) Nagyon vicces volt az is, amikor a táborház után két kis barátnőmmel úgy gondoltuk, hogy milyen jó lenne, ha kint aludnánk a trambulínban, és onnan figyeltük lapulva a kertben történő eseményeket. Nagyon tetszettek a programok: a slip n' slide, a táborház, a guggolások és a csoportbeszélgetések, az énekek. Nagyon jó, hogy új barátokat ismerhettem meg.” (Barbi)

„A világ legjobb tábora, mindenkét kérek, hogy legyenek ott jövőre, mert szeretnék veletek találkozni újra!” (Bálint)

„Jó volt új embereket megismerni! Fő jellemző a táborban: ha késel a programokról: 50 guggolás. Kedvencem a slip n' slide volt, bár egy-két kék-zöld foltot is szereztünk. Nagyon jó tábor volt, az biztos, hogy jövőre is jelentkezni fogok! ☺” (Andrea, Pilis)

■ CSADÓ BALÁZS táborvezető

Bővebb információk és képek: facebook.com/eszakikonfi.

A R I Á C I Ó K

Szerkesztette: KINYIK ANITA

Istendicséret a gyermektáborban

Interjú Lipták Kata gyermekreferenssel, táboroztatóval

▶ **Negyvenhárom gyerek. Hét segítő. Hét élménydús nap. „Dicsérjétek az Urat!” felszólítással, illetve lelkesítő felkiáltással várta a táborozókat július 14-étől 20-áig a tizenhetedik országos gyermektábor, amelyet egyházunk gyermek- és ifjúsági osztálya (GYIO) szervezett. A piliscsbai Béthel missziói központ otthonos „hegyi bázisnak” bizonyult a hat-tizennégy éves korosztály számára. Lipták Katalin Gabriellát, a GYIO munkatársát és a tábor szervezőjét, egyben egyik vezetőjét kérdeztem az előmunkálatokról, illetve az utórezgésekről, no és az evangélikus ifjúság terelgetésével kapcsolatos további tervekről.**

– *Hogyan került a táboroztatás és az ifjúsági osztály vonzáskörzetébe?*

– Tizenhat évesen kezdtem el táboroztatni a békéscsabai gyülekezet tagjaként. Az első táborom nagy hatással volt rám, utána tudtam, hogy gyerekekkel szeretnék foglalkozni. Azóta is minden évben minimum két táborban veszek részt, de inkább egyre többen. A teológiai évek idején is voltam tábori segítőcsapat tagja – többek között – Telekgerendáson, a békéscsaba-erzsébeti napközis táborban, valamint Balatonszárszón is szereztem tapasztalatokat az ott nyaralók gyermekeinek foglalkoztatása közben.

– *Ez a tizenhetedik országos evangélikus gyermektábor, tehát mondhatjuk, hogy komoly hagyománya van. Mennyiben követik a korábbi évek gyakorlatát a szervezők, illetve mi az, ami az utóbbi években újításnak számít?*

– Én tavaly voltam először ebben az országos táborban segítőként. Bibliai foglalkozások, lelki tartalom, éneklés és sok kézműveskedés várja évről évre a táborozókat. Ezt a hármast mi is próbáltuk megőrizni. Minden olyan közösségi programot, amely formálja a gyerekeket, igyekszünk bevenni a repertoárba.

– *Mi volt az idei téma? Mi köré fűzték fel a táboroztatók a lelki alkalmakat?*

– A téma az országos táborokban mindig adott. Idén a „Minden lélek dicsérje az Urat!” (Zsolt 150,6) felszólítás köré szerveztük a bábfesztivált, az országos hittanversenyt is, és természetesen nyári gyermektáborunkat is. A hét során előkerült a naini ifjú feltámasztásának története, foglalkoztunk

Dáviddal, aki a zene által gyógyította meg Saul királyt, vagy láthatták a gyerekek, hogy milyen utasításokat kapott a nép Jerikó falainak leomlására.

Lipták Kata

– *Hogyan készültek a szervezők erre a hétre?*

– Jó kis vezetői csapat jött össze. Heten voltunk. Három lelkesítő: Chikán Katalin Dunakesziről, Zsugyel-Klenovics Katalin Bánkról és Lázárné Skorka Katalin Mezőberényből. Rajtuk kívül egy tapasztalt pedagógus Ivanicsné Hugyecz Mária személyében és egy férfi segítő, Petri Dávid, a dunakeszi gyülekezet kántora. Az ifjúsági osztályról Csizmadia Nóra Szélerzsza-koordinátor és a csapat oszlopos tagja, illetve magam is a táboroztatók között voltam. Még a tavasszal összeültünk, hogy megbeszéljük, milyen bibliai történeteket veszünk elő. Nagyjából összeállítottunk egy napirendet, szétosztottuk a feladatokat: ki tart áhítatot, ki esti programot, ki milyen

energiákat tud mozgósítani erre az alkalomra.

– *Jól együtt tudtak működni? Mi ennek a titka?*

– A táborban érdekes volt, hogy mind a heten másféle egyéniségek vagyunk, és mindent másképp magyarázunk vagy élünk meg. Én például már az első napon előadtam a „mumust”, leszögeztem: nincs káromkodás, nincs mobiltelefonálás, de ezzel nem is volt bajunk. Kell, hogy legyenek szabályok, amelyek a gyerekek érdekeit szolgálják. Szerintem e nélkül a szeretetteljes szigor nélkül nem működik a dolog.

Annak ellenére, hogy másfélék vagyunk, mégis úgy érzem, egy vonalon mozogtunk. Ez talán az egy héten át minden reggel hétkor hősiesen megtartott elcsendesedésnek is köszönhető. Egy-egy ilyen együttlét után már összekapcsolódva, egy csapatként, egy lendülettel ébresztettük a gyerekeket gitárpengetéssel, énekszóval, reggeli tornával.

Mindegyikünket másképp szerettek meg a gyerekek, mindegyikünktől hazavitték valamit: egy gondolatot, egy mosolyt, egy dicséretet... És persze mi is jobban megismertük egymást. A tábor végére már barátságok is kialakultak.

– *Milyen arányban vannak az előre megtervezett és a spontán programok egy ilyen tábori hét során?*

– Mindenki tudja, aki táborot szervez, hogy a gyerekek a precízen megtervezett programokat rendszeresen és kíméletlenül átírják. (Névet.) Az ő igényeiket is figyelembe kell venni. Ebben a táborban például kénytelenek voltunk eltérni kissé a tervezettől, mert már az első nap láttuk, a gyerekeknek a tervezettnél sokkal több mozgásra van szükségük. És persze ők a legfontosabbak. Minden ilyen típusú változás, változtatás csapatfüggő. Mert mindig másféle az összetétel, másfélék az igények, képességek.

– *Nem problémás ennyiféle korcsoporttal együtt dolgozni?*

– Én ezt kifejezetten hasznosnak gondolom. A kicsi megtanul a nagyobbhoz alkalmazkodni, a nagy megtanul

vigyázni és odafigyelni a kisebbre, ezzel felelősségvállalásra szoktathatjuk őket. Persze a szervezésben, például a feladatok kiosztása során oda kell figyelni a korkülönbségre, hiszen nem adhatjuk ugyanazt a feladatot egy hatmeg egy tizennégy évesnek. A korcsoportos foglalkozások épp ezt a nagy „szakadékot” próbálják áthidalni. Kiseb csoportban egyébként is jobban lehet egymásra figyelni, könnyebb megnyilvánulni, összedolgozni.

– *Hogyan alakult a tábori napirend?*

– A reggeli után rendrakás, szobavizit volt, majd kilenctől áhítatot tartottak a lelkészek. Utána rögtön korcso-

tünk ezt az összeget a lehetséges minimumra csökkenteni, így tizennégyezer forintot kértünk gyerekenként. A többi támogatásokból, pályázati pénzből raktuk hozzá.

– *Napjaink gyerekei, az „Y generációs” gyerekek figyelmének lekötése bizonyára nem könnyű feladat. Vagy ez csupán negatív sztereotípiák?*

– Nem gondolom, hogy sztereotípiák. Ezzel valóban nagyon komoly gondok vannak. Le kell kötnünk a gyerekeket, és ez nagyfokú kreativitást és rugalmasságot igényel. Például a mobiltelefonok ellen mindig szigorúan fellépünk, adott esetben el is kobozzuk

portos foglalkozás következett, mindegyiket egy-egy segítő vezette. Ebédig tehát nem volt idő az „elkanászodásra”. A délutáni szabad időben gyakran átmentek a nagyobbak focizni a szemközti pályára egyetlen férfi segítőnk kíséretében. Igen népszerű volt továbbá a trambulín, ötperces turnusokban zajlott a móka, természetesen általunk felügyelve az extrém ugrálókat.

Ezenkívül hoztunk egy csomó társasjátékot is a kevésbé sajtókukacoknak.

Délután a különböző szervezett közösségi programok zajlottak, például kirándulás, kézműveskedés; festettünk fakeszert, nemezeltünk virágot, labdát, mobiltokot, és hangszer is készítettünk, valamint volt még tánc- és énektanulás, strandolás.

Az esték is közösségekben zajlottak, mesenézés, sok éneklés, vetélkedő, *Ki mit tud?* színesítette a programot. Az esti áhítatok után a lámpaoltás tíz óra körül volt, fél tizenegykor – elméletileg – már aludtak, mint a bunda.

– *Több táborról olvasható a GYIO honlapján, hogy „érdeklődés hiányában elmarad”. Vajon minek tudható be az érdeklődés hiánya? Hogyan akar ezen változtatni az ifjúsági osztály?*

– Talán nem az én feladatom ezt megválaszolni, hisz augusztus végéig van szerződés az országos irodával, aztán hazaköltözöm, és hittant fogok tanítani...

A nyugati kerületi konfirmandustábor már nem az első alkalommal marad el. Azt hiszem, azért nincs rá olyan nagy igény, mert azon a tájékon tartják mind az evangélikus kézműves-, mind a zenei tábor. És persze a családok általános anyagi helyzete is közrejátszik. Egy gyermek a mai anyagi lehetőségek mellett egy nyár alatt általában csak egy táborba tud elmenni, ennyit tudnak finanszírozni a szülők. Ha körbenézünk, azt láthatjuk, hogy egy átlagos, egyhetes tábor harminc-harmincöt ezer forintba kerül. Mi igyeke-

szük ezt az összeget a lehetséges minimumra csökkenteni, így tizennégyezer forintot kértünk gyerekenként. A többi támogatásokból, pályázati pénzből raktuk hozzá.

– *Mi Lipták Kata személyes hitvallása a jó táboroztatásról, a jó közösségről?*

– Azt gondolom, ahhoz, hogy egy táborban jól érezzék magukat a gyerekek, a gyerekközpontúság a legfontosabb, ezért a gyerekközponti áhítatok vallói és gyakorlói voltunk. Be kell vonni a gyerekeket, hogy tudjanak kapcsolódni az adott kérdéshez, témához. Például nagyon tetszett nekik a nyitóáhitaton, hogy mindenféle stílusú mai zene közül válogathattak, és hallgathattak bele, így láthatták, mennyiféle módon lehetséges az Istent dicsőíteni. Ugyanilyen sikeres volt a tíz leprás meggyógyítása történetének feldolgozása, amit a szereplők életre keltésével és megszólaltatásával ért el Zsugyel-Klenovics Katalin. Én például „exleprás” szerepet kaptam... Hasonlóan lelkesen készítettek csapatokban a szövetség lánkját: fűrtak, faragtak, színezték – benne voltak, és ez által a tevékenység által ők is „szövetségbe” kerültek egymással.

Úgy érzem, a tábor címéhez hűen valóban dicsőítettük az Urat ez alatt az egy hét alatt. Nemcsak imádsággal, hanem énekléssel, táncokkal egyaránt – merthogy számtalan módja van az örömhír megélésének, és legintenzívebben közösségekben valósítható meg. A jó közösség ismerve a szeretetteljes együttlétet, és ahol ez megvan, ott az Isten is jelen van.

■ KINYIK ANITA

A táborról összefoglalót láthatnak a Magyar Televízió 1-es csatornáján, az *Örömhír* című műsorban augusztus 25-én.

ZSUGYEL-KLENOVICS KATALIN ÉS LIPTÁK KATALIN GABRIELLA FELVÉTELEI

„Ne félj, mert megváltottalak...”

Michael Martin igehirdetése az ökumené vitatémáiról

► Amint lapunk július 21-i számában tudósítottunk róla, bajor testvér-egyházunk ökumenikus kapcsolatokért felelős megbízottai július 2–4. között tartották éves konferenciájukat. Michael Martin egyházfőtanácsos, ökumenikus és külügyi osztályvezető igehirdetéséről röviden már beszámoltunk, de szeretnénk megosztani olvasóinkkal a teljes szöveget, amely megvilágít sok összetett szemléleti problémát. Az alábbiakban a Rothenburg ob der Tauber városának Szent Jakab-templomában elhangzott igehirdetés első részét közöljük.

„De most így szól az Úr, a te teremtőd, Jákób, a te formálód, Izráel: Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy! Ha vízen kelsz át, én veled vagyok, és ha folyókon, azok nem sodornak el. Ha tűzben jársz, nem perzselőd meg, a láng nem éget meg. Mert én, az Úr, vagyok a te Istened, Izráel Szentje, a te szabadítód! Kárpótlásul adom érted Egyiptomot, Etiópiát és Szebát adom helyetted. Mivel drágának tartalak, és becsesnek, mivel szeretlek, azért embereket adok helyetted, életedért nemzeteket. Ne félj, mert én veled vagyok! Napkeletről visszahozom gyermekeidet, és nyugatról összegyűjtelek. Ezt mondom északnak: Add ide! – és délnek: Ne tartsd fogva! Hozd ide fiaimat a messzeségből, leányaimat a föld végéről, mindenkit, akit nevemről neveznek, akit dicsőségre teremttem, formáltam és alkottam.” (Ézs 43,1–7)

ai tanulmányainkat. A házat, amelybe beköltöztünk, Meiser-háznak hívták [Hans Meiser bajor püspökről (1881–1956)], és Neuendettelsauban az Augustana Hochschule [a bajor egyháznak az Ágostai hitvallásról elnevezett lelkészképző egyeteme] campusán volt.

Kedves Testvérek!

1980 ősze volt. Vegyes érzésekkel foglaltam el azt a tizenhárom négyzetmétert, amely majd jó ideig otthonomul szolgált. A háznak, amelybe beköltöztem, sok ilyen szobája volt: ágy, íróasztal, könyvespolc, szekrény – fürdőszoba a folyosón. Mindez egyáltalán nem volt olyan rossz, mert az ember nem különülhetett el. Végig ugyanolyan szobák voltak, és mint hamar kiderült, ugyanúgy fiatalok laktak bennük, akiket szintén furcsa érzések kerítettek hatalmukba.

Mindnyájan akkor kezdtük teológi-

Nem az okozta bensőnkben a furcsa érzést, hogy hamarosan elkezdenek a nyelvórák, vagy hogy messze voltunk az otthonunktól. Sokkal inkább az nyugtalanított bennünket, hogy a többiek annyira mások voltak.

Egyikük a sváb pietizmusból jött, és mindent pontosan tudott. A tanulmányok a hit próbatételét jelentik. Csakis gyorsan és lehetőleg a hit károsodása nélkül kell letudni őket. Egy másikuk válaszokat keresett.

A filozófia miatt kezdett el tanulni. A hit, az egyház és a gyülekezet nem érdekelte.

Megint másikkal éppen akkor tért át római katolikusból. Teológiát akart tanulni, és majd valamikor sok gyerekekkel lakni egy parókián.

De volt még egy, a közvetlen szomszédom. Azt állította, hogy ő mennonita [a fríz Menno Simons (1496–1561) által alapított anabaptista közösség tagja], de nem ragályos.

Igen, volt mitől félni. Én mégiscsak egyértelmű felekezeti viszonyok közül jöttem. Ahová iskolába jártam, ott protestánsok voltak. Az, hogy én tulajdonképpen lutheri irányultságú vagyok, csak tanulmányaim alatt tudatosult bennem. Alig vettünk tudomást arról a kevés katolikusról, akiknek lakóhelyemen annak idején hittanóra alatt el kellett hagyniuk a termet. És az, hogy még egy baptista is volt, már csak lapszéli jegyzet.

És akkor Neuendettelsauban ez a helyzet. Azt gondoltam, hogy itt derék protestánsok tanulnak. Mégis valaki egyszer azt mondta, hogy csak evangélikusok járulhatnak az úrvacsorához, reformátusok vagy uniáltak semmi esetre sem. Az egyik professzor előadása alatt diákok kis csoportja gyűlt össze a kápolnában, és azért imádkoztak, nehogy a professzor eltérítse hallgatóit az igaz hittől. Azután ez a szomszéd, ez a mennonita – rettenetes volt!

De nemsokára az ökumené barátainak körében találtam magam. A szomszédom vitt el ide. Katasztrófa: ott valaki, aki úgy nézett ki, mint a kertész – később kiderült, hogy a főkönyvtáros dr. Krämer –, mesélt a régi keleti egyházakról, amelyek már a harmadik században gyülekezeteket alapítottak Indiában és Kínában.

Majd az ökumenikus kör kirándulásai. Egyszer Ansbachban meglátogattuk a metodistákat, nekem kellett felkészítenem a csoportot és elő-

adást tartanom John Wesleyről és William Boothról – vagyis az Üdvhadsereget is belevevették. De valaki különösen is keményen érintett lett. Neki a helyi római katolikus gyülekezet meglátogatására kellett felkészítenie a csoportot. És ki hitte volna, hogy éppen Neuendettelsauban is vannak katolikusok.

Igen, ijesztő volt. Különböző felekezetek, annyi egyház, amelyek veszekednek egymással, annyiféle kegyesség. Rettenetes! Egyesek félelmükben bezárkóztak: saját teológiájukba, saját keresztyén életvitelükbe, saját hitükbe. Minden dolog mértéke a saját meggyőződésük volt. Nem viselték el az eltérő gondolatokat. Sőt meg is szakították a kapcsolatokat a másként gondolkodókkal. Különösen is nyilvánvaló volt ez a Sváb-Albból való „szuperpietisták” esetében. Vezérüket sokatmondóan Ördögnek [Teufel] hívták.

De még ijesztőbbek voltak azok, akik igazi lutheránusoknak nevezték magukat. Tilos volt a közös úrvacsora más protestánsokkal. A leuenbergi konkordiát bűnnek tekintették. Dietrich Bonhoeffer pedig egyáltalán nem volt számukra a hit példaképe.

Kevés szó eshetett „a keresztyén ember szabadságáról”. Az örömhír szabadító ereje idegen volt nekik. Az ilyen igék, mint Ézsaiás szavai népehez, idegenek voltak számukra: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!”

A félelem beszűkít. Kirekeszt. Kizár. Istenünk azonban ajtót nyit, megszabadít, felegyenesít. Odamehettünk másokhoz. Nyitottak lehetünk azok felé, akik mások, mint mi. Meghallgathatjuk őket, sőt tanulhatunk tőlük. Megtapasztalhatjuk, hogy mások gazdagodásunkra, nem pedig ijedelmeinkre szolgálnak.

Micsoda távlatváltás! Ahelyett, hogy mindig csak magamra és kis világomra figyelnék, a látóhatáron túlra is pillanthatok. Ahelyett, hogy csak magamba csavarodnék, kiegyenesedhetek, és tanulhatok másoktól. Ahelyett, hogy félelemből kerítéseket és falakat építenék magam köré, hidakat építhetnek, és lehetővé válik a találkozás.

A találkozás – megváltoztat. A ta-

lálkozás – megszünteti az előítéleteket. A találkozás új erőt és bizalmat kínál – minden kérdés, kihívás, félelem közepette is.

Izráel népét is a félelem jellemezte. A fogságban minden mennyiségben ott volt a félelem. Isten azonban az övéihez fordul. Nem maradnak magukra félelmükkel: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy! Ha vízen kelsz át, én veled vagyok, és ha folyókon, azok nem sodornak el. Ha tűzben jársz, nem perzselőd meg, a láng nem éget meg. Mert én, az Úr, vagyok a te Istened...”

Isten így lép oda az övéihez. Így nyit új távlatokat, új életlehetőségeket: „Ne félj!”, „Ne rettegj!”

Mégsem marad csak ennél az ígéretnél. Nem egyszerűen csak azt mondja: „Ne félj, majd minden rendbe jön.”

Isten sokkal inkább azzal veszi el a félelmet, ahogyan ígéretét megalapozza: Ne félj, mert megváltottalak. Kiváltottalak azoktól, akik uralkodnak rajtad, akik megaláznak, akik a levegőt is elveszik tőled. Megváltottalak a függőségekből. Már nem kell csak magad körül forognod. Egyenes derékkal járhat az életben. Nyugodtan odamehetsz másokhoz, és velük együtt kereshetsz új utakat. Nem kell mindig sündisznóállást felvenned. Tanulhatsz másoktól. Láthatod, hogy mások gazdagítanak. Szabad vagy.

Ézsaiás a második okát is megnevezi a félelem legyőzésének: „...neveden szólítottalak, enyém vagy!”

Isten név szerint ismer bennünket. Nem tetszés szerinti számok vagyunk. Értékesek. Szükség van ránk, adottságainkkal és képességeinkkel, viszonyulásainkkal és meggyőződésünkkel, sőt sarkainkkal és éleinkkel együtt is. Istennek mindenki fontos. Név szerint ismer bennünket. Hozzánk fordul. Nem mindegy neki, hogy kik vagyunk.

Akit így szeretnek, az többé nem lehet a félelem foglya. Még az áradatok sem sodorhatják el, és a lángok sem égethetik meg.

■ Fordította SZENTPÉTERY PÉTER

A Szent Jakab-templom főoltára

A hónap igéje

„Gyászomat örömmre fordítottad, leoldoztad gyászruhámat, és örömben öltöztettél” (Zsolt 30,12)

A pesszimista szerint minden jó után valami rossz következik, az optimista szerint minden rossz után valami jó. A borulást ezért nem tud sosem igazán örülni semminek, a derülést pedig ezért boldog mindenkor. Ez, ha keresztyén optimizmus, reménységet jelent. Nincs hiába, amire igyekszem, még ha elrontottam is valahol. Az ellenfél nem tud a földbe döngölni, a rosszakaró tönkretenni, az irigy kismizmizni a rám váró áldásokból.

„Mindenütt nyomorgattunk, de meg nem szorítottunk; kétségkedünk, de nem esünk kétségbe; üldöztetünk, de el nem hagyattunk; tiportattunk, de el nem veszünk...” (2Kor 4,8–9) „Az igaz, ha hétszer is elesik, fölkel.”

De neked még az optimistánál is jobb lehet a helyzeted: Jézus melléd áll, ha hívod. Ő a szabadító, a bűnöket megbocsátó, szerető Úr. Ezután már nem az idő a kérdés, hanem az esemény: leoldozhatta-e gyászruhád? Beállt-e a nagy fordulat az életedben: eddig nélküle, mostantól vele? Ezért akármilyen mélyre vezet is földi életed, utad végül föl felé kanyarodik. Ennek bizonyosságát kapod, ha Jézus számodra kincs és érték (2Kor 4,7).

Értékes lesz az életed, mert megkaptad a legnagyobbat. „A legnagyobbat Jézusban / Te már megadtad régen, / Őbenne üdvösségem van, / Megmostál szent vérében. / Mért kételkednék kegyelmedben? / Ha Jézust adtad érettem, / Te el nem hagyhatasz engem!” (EÉ 87)

Havi igénk a következőképpen is fordítható: „Szomorúságomat örömmre fordítottad, leoldoztad gyászruhámat, és örömmel vettél körül.” Dávid visszagondol a régi nehéz napokra. Az üldöztetésre és meg nem értésre, amelyben része volt. Arra az időre, amikor nem volt emberi segítség, és úgy nézett ki, hogy zsákutcába jutott az élete. Arra az időre, amikor másmerre nem tudott nézni, csak fölfelé. Mert arra mindig lehet tekinteni. Amikor más már föl kell, hogy adj, nekünk még van egy lehetőségünk.

Jézus a Szabadító. És a szabadulás után megtanuljuk, hogy nem az utolsó pillantás kell, hogy legyen az, amellyel órá tekintünk, hanem mindig az első. Akkor ő előbb oldja le gyászruhánkat. Előbb szabadít meg attól a sok „göncötől”, amely sötét, leűz, a bajra emlékeztet, vagy a bajok következménye.

Ekkor jön az igazi öröm. Amely nem függ a külső körülményektől, sőt amely a külső szomorúság ellenére is belső örömet tükröz. Azt láthatják rajtunk, hogy a helyünkön vagyunk, értjük az életet, és együtt érez a szívünk másokkal örömben és bánatban.

Csak akkor tudjuk az Úr szerinti örömet sugározni, ha először azt mi is kaptuk tőle. Ezért aki örömet akar sugározni, annak először oda kell mennie, oda kell térdelnie az elé, aki az igazi örömet adja. Kapni kell a belső örömet, akkor sugározni tudod. Mert az az öröm nem a tied, hanem Istené. Csak körülvesz téged, fölöltöztet vele. Hogy legyen mit tovább sugároznod.

Egyszer egy többemeletes ház belső udvarán volt a földszinten egy kis lakás, ahova sosem süttött be a nap. De az egyik emeleti szomszéd úgy állította be az ablaka egyik szárnyát, hogy az oda sütő nap sugarai a lenti lakás ablakára tükröződjének...

Néha olyan szomorúak vagyunk. Szomorú vagy te is, testvérem? Hát még nem támadt föl az Úr Jézus Krisztus?

■ SZÉLL BULCSÚ

A túlsó parton

Múlt héten átúsztam a Balatont. Talán nem számít dicsekvésnek ez a bejelentés, hiszen mára igazi tömegsporttá vált a Révfülpös és Balatonboglár közötti 5,2 kilométer leúszása.

Meglehet, foglalkozási ártalom, de bizony úszás közben számos bibliai történet jutott eszembe. No nem egy olyan rövidzárlatosan alkalmazott ige, mint mondjuk az Ézsaiásnak adott ígéret – „Ha vízen kelsz át, én veled vagyok, és megsegítelek” –, hanem például az az evangéliumi jelenet, amikor Jézus így szól: „Keljünk át a túlsó partra!” Mert bizony nemcsak az ember, hanem az Isten Fia is már csak ilyen: újra és újra szeretne átjutni a túlsó partra.

Persze ha belegondolunk, Jézus már születésével megtette ezt: átkelt az innenső partra. Igazság szerint nem is könnyű megérteni, miért kelt át ide, hiszen ama túlsó part sejtéseink szerint sokkal békésebb és szelvedebb. De ő éppen ide, erre a kevésbé barátságos oldalra jött át, ahol az Emberfia lábát is kavicsok horzsolják, ahol iszapos a víz, hínáros a tenger, és ahol bizony örvények leselkednek az úszókra és zátonyok a hajózókra.

Aztán hamar ki is ismerte magát Jézus ezen az oldalon, hiszen itt hívta el halász tanítványait, vagy itt tanított csónakban ülve. Amikor pedig a „Keljünk át a túlsó partra” utasítást adta ki, akkor nagy viharba került ta-

nítványával együtt, de aztán hatalmas szavával megfékezte az elemeket, és ismét sima lett a víztükör. „Miért féltetek, kishitűek?” – mondta az égzengéstől és csapkodó hullámoktól megneszült tanítványainak.

„Miért félsz, kishitű?” – mondom én is magamnak valahol a Balaton közepén. Közben beparásodott úszószemüvegemen át hunyorogva próbálom a távot kémlelni, hogy közelebb van-e már a túlsó part.

Jó tudni, hogy nem egyedül úszom. Minden oldalról emberek vesznek körül, olykor egy-egy szóval biztatjuk egymást. Biztos vagyok benne: ha valaki közülünk kimerülne, vagy görcsöt kapna a lába, számíthatna a mellette úszóra. Mert – bár mérik az időt – ez nem verseny, hanem kikapcsolódás, közös vállalkozás.

Ha valaki nagyon elfáradt, kímálhat egy hajóra, és kifújhatja magát a fedélzetén. Szőlőcukrot kap és biztató szavakat. Istenem, de szép is volna, ha nem csak ilyen esetben segítenék egymásnak, szurkolnánk a másik sikerének!

Van időm gondolkodni, hiszen bő három óra alatt teszem meg a távot. A hozzáértők ebből tudják, hogy ilyen idővel valahol a középmezőnyben vagyok. Na jó, az alsó középmezőnyben. De ez az úszás nem az időről, hanem az időtlenségről szól. Alighanem ezért is juthatnak eszembe Nagy László cso-

dálatos verssorai: „Ki viszi át fogában tartva / a Szerelmet a túlsó partra?”

Múlt szombaton Boglár jelentette a túlsó partot, ahol feleségem és gyerekeim vártak. Van azonban egy olyan túlsó part, amelyet még kevésbé ismerünk. Csak sejtéseink lehetnek róla. Ott is vár valaki.

Ahogy a Balatonban párás úszószemüvegemen át, úgy itt tükör által homályosan látunk. Ám tudjuk, hogy van túlsó part. Igaz, hogy onnan még nem tért meg úszó vagy utazó. Menet közben elfáradunk, olykor kedvünket is szegik a körülmények. Valaki azt mondja, forduljunk vissza. Más arra akar rávenni, hogy adjuk fel a küzdelmet. De tovább kell menni. Karcspárról karcspárra, centiről centire, sóhajról sóhajra.

Tudjuk, van, aki már átért a túlsó partra. Ott elcsöndesednek a hullámok. Sima a víztükör. Tökéletes a csend és a béke.

„Három óra, tíz perc, tizenhét másodperc” – mondja a kedves hölgy, amikor célba érek. Visszazökkenek a tér és az idő világába. Átjutottam Boglárra. De még nem vagyok a túlsó parton.

■ FABINY TAMÁS

Elhangzott a Kossuth rádió Vasárnap-i újság című műsorának július 28-i adásában

Gyökérkezelés

► Legutóbbi számunk vezércikkében Próhla Gergely országos felügyelő figyelmünkbe ajánlotta Csepregi Zoltán professzor Zsidómisszió, vérvád, hebraisztika című könyvét, amelyet a Luther Kiadó 2004-ben jelentetett meg. Külön is felhívta a figyelmet Gáncs Péter elnök-püspök előszavára. Az alábbiakban ezt közöljük.

A fogászatban kényes, nemritkán kellemetlen és fájdalmas a gyökérkezelés, de gyakran csak így lehet megmenteni a fogazatot. Csepregi Zoltán, az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanára a teológia területén vállalkozott egy sok tekintetben kényes, neuralgikus terület, a reformáció és a zsidóság kapcsolatának „gyökérkezelésére”. Precízen, tudományos igényességgel és tárgyilagosággal tárja föl a témára vonatkozó dokumentumokat. Eddig többnyire csak önkényesen kiragadott idézetekről és indulatokról. Mögöttük nem egyszer felszínes, szenzációhajhász,

különböző politikai indíttatású botránykeltés, egyfajta megosztási szándék rejtőzött. Ez a szöveggyűjtemény valós hiányt pótol. Végre segítséget kínál, hogy átfogó és árnyalt képet kapjunk erről az izgalmas kérdéskörrel.

De miért aktuális a zsidóság és a reformáció, a választott nép és a ke-

reszténység egymáshoz való viszonyának ügye napjainkban is? A válasz egyszerű: mert ez – ma is – valóban „gyökérkérdés”. Ha a gyökér és a törzs között feszültség támad, ha elszakadnak egymástól, annak tragikus következményei vannak. Nemcsak a gyümölcsstermés kerül veszélybe, de az egész fa léte, egészséges élete és jövője forog kockán.

Köztudott, ismert, érthető, de soha el nem ismerhető és meg nem érthető történelmi okokból kölcsönös előítéletek, félreértések és félremagyarázások terhelik ezt a létfontosságú kapcsolatot. Csupán egy szomorú illusztráció ehhez: Nagytarcsán, volt gyülekezetem templomában az oltáron együtt áll a szépen faragott menóra és a golgotai kereszt. Sajnos nem egy, magát kereszténynek

valló vendég kérdezte már csodálkozva: „Ez a kettő miként jön össze, hogyan fér meg egymás mellett?”

Remélem, Csepregi Zoltán hiánypótló munkája is segít abban, hogy együtt gyógyuljunk. Jobban megismerve az előttünk járó nemzedékek vívódását, útkeresését ezen a területen, tudjuk egymást a jelenben jobban megérteni, elfogadni és befogadni. Csak közös múltunk feldolgozása, bűneink, mulasztásaink beismerése mellett, gyökereink kezelése és ápolása nyomán lehet esélyünk küldetésünk betöltésére, egy közös, békésebb jövőre.

■ GÁNC S PÉTER

HETI ÚTRAVALÓ

„Boldog az a nemzet, amelynek Isten az Úr; az a nép, amelyet örökségül választott.” (Zsolt 33,12)

Szentháromság ünnepe után a 10. héten az Útmutató reggeli és heti igéi Jeruzsálem fizetési emlékülnepe kapcsán megemlékeztem: mi idejében ismerjük fel, amit Isten Krisztusban tett értünk; csak a benne való hit által igazulunk meg. „Jézus Krisztusban van a mi váltásunk az ő vére által: a bűnök bocsánata az ő kegyelmének gazdagsága szerint.” (Ef 1,7; LK) Mennyei Atyánk el nem múló irgalmának tanúja ő e világban. Bevonulásokor megsiratta Jeruzsálemet, „mert nem ismerted fel meglátogatásod idejét.” Isten Jézusban látogatta meg választott népét (lásd Lk 1,68,78; 7,16). S beteljesednek az előre megírtak: 70. augusztus 10-én „ellenségeid... körülről... földre tipornak téged... és nem hagynak belőled követ kövön.” (Lk 19,43,44) Az Úr látogatásáról Luther írja: „Most úgy jön, mint Atya, igehirdető, igazi Üdvözítő – tanácsolni és segíteni. De ha elvesztegetjük ezt az alkalmat, végünk van!” Jézus mégis megtisztította ezt a templomot, mert: „Meg van írva: És az én házamat imádság háza legyen...” (Lk 19,46) Mi „az Úr házába örömmel megyünk” (GyLK 755). Pált fájdalom gyötri népe miatt, de le tudja írni ezt: „...nem a testi származás szerinti utódok az Isten gyermekei, hanem az ígéret gyermekei számítanak az ő utódaiknak.” Az Isten szabad kegyelme ez: „Könyörülök, akin könyörülök, és irgalmazok, akinek irgalmazok.” (Róm 9,8,15) Mind-ezek ellenére „az Isten nem vetette el az ő népét, amelyet eleve kiválasztott. (...) Viszont az ő elesésük által jutott el az üdvösség (hozzánk), a pogányokhoz... most is van maradék a kegyelmi kiválasztás szerint...” (Róm 11,2,11,5) Jézus jövődöleése ez a templomról: „nem marad kő kövön, amit le ne rombolnának”; a fővárosról: „kardélre hányják, és fogságba viszik őket mindenféle pogány nép közé; és pogányok tapossák Jeruzsálemet.” (Lk 21,6,24) Népe főbűne: nem hitték Jézusban (lásd Jn 16,9). Mi ne felejtjük el a figyelmeztetést (lásd Péld 14,34)! A samáriai asszonyoknak a Messiás mondta: „Én vagyok az, aki veled beszélek. (...) Higgy nekem, asszony, hogy eljön az óra, amikor nem is ezen a (Garizim) hegyen, nem is Jeruzsálemben (!) imádjátok az Atyát. (...) Az Isten Lélek, és akik imádják őt, azoknak lélekben és igazságban kell imádniuk.” (Jn 4,26,21,24) A pogányok apostola neked mondja: „...te pedig a hit által állsz. Ne légy elbizakodott, hanem...” – élj istenfélő életet (lásd Fil 2,12–13)! „Hiszen ha te... beoltattál a szelíd olajfába, akkor azok a természetes ágak mennyivel inkább befognak oltatni...” (Róm 11,20,24) A mi zöldellő olajfánk, Jézus szava: „...ne engem sirassatok, hanem magatokat... Mert ha a zöldellő fával ezt teszik, mi történik a szárazzsal?” (Lk 23,28,31) Mózes Isten szavát mondja: „Szétszór benneteket az Úr a népek közé..., de végül megtérst Istenedhez, az Úrhoz..., nem hagy elpusztulni..., hogy megtud: az Úr az Isten, és nincs más...” (5Móz 4,27,30,31,35) „Téged, Úristen, mi, keresztények / Dicsérünk és áldunk.” (EÉ 41,1)

■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Tövisszúró gébics

A gébics énekesmadarak, de ragadozó természetűek, erre utal kampós csőrük is.

A tövisszúró főleg rovarokkal, sáskákkal, tücskökkel, bogarakkal táplálkozik, ám alkalomadtán elkapja a fiatal pockot, egeret, gyíkot is. Zsákmányát gyakran tövisre szúrja. Ez a furcsa „spájz” azokra a napokra szolgál, amikor esős, hűvös az idő, és a rovarok elbújnak, nem mozognak.

Néha persze csalódás éri szegény gébicset, mert szarkák, varjak, sőt darazsak is megdézsmálják a spájzait.

A tövisszúró gébics későn, csak április utolsó, május első napjaiban érkezik vissza Afrikából. A sárgarigó, a karvalyposzáta és az énekes nádírigó mellett ő is a sereghajtók egyike.

Hazaérkezésének napjaiban lehet hallani – sajnos csak nagyon rövid ideig – az udvarló hímekek énekét. Párjukkal szembeállva, magukat kihúzza halkán, de nagyon változato-

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

fészekbe pillantani. Amikor szét-hajtogattam a galagonya ágait, könnyű ütést éreztem a fejemen: a hím gébics csőrével koppintott a kobakomra.

A már kirepült fiókák egy ideig a környéken maradnak, és többször láttam, amint a szülőktől kapott sáskát próbálgatják tövisre szúrni. Eleinte persze többnyire nem sike-

RAJZ: BUDAI TIBOR

san énekelnek. Strófiáik közé más madaraktól ellesett hangokat, énekrészleteket kevernek. Dalukkal – más énekesmadarakkal ellentétben – nem a foglalt területet védik, éneklésüknek nincs területi jelentősége.

A tojó bokros domboldalon, a folyókat kísérő ligeterdő szegélyben, vasúti töltések menti bokrokban építi a fészket, amelyet finom gyökerekkel gondosan kibélel. Egyedül kotlik az öt-hat tojáson, míg párja egy bokor csúcán vagy más kiemelkedő ponton ülve őrködik.

Gyermekkoromban egyszer nagyon kíváncsi voltam, és bár tudtam, hogy nem szabad, szerettem volna a

rül nekik, de rájuk is érvényes a mondás: gyakorlat teszi a mestert.

A nálunk fészkelő tövisszúró gébics augusztus végén, szeptember elején indulnak Afrika felé.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Hány pár lehet hazánkban?
2. Hány nap alatt kelnek ki a fiókák?
3. Mit gondolsz, mikor vonulnak: nappal vagy éjszaka?

Válaszok: 1. körülbelül hatszáz ezer; 2. 14-15 nap alatt; 3. éjszaka.

Albert és Pongrác lovag kalandjai

► Mostani négyrészes sorozatunkban ismét Albert és Pongrác lovagnak segíthettek. Ez alkalommal Szakáll király vitézeinek egy különleges tekercs bibliai rejtvényeit kell megoldaniuk. Ezek megfejtései olyan édesanyák nevei, akiknek két fiuk volt. A helyes megoldásokat összegyűjtve a sorozat végén küldjétek be szerkesztőségünk címére (Evangélikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.

GYERMEKVÁR

3.

Másnap reggel a két lovag frissen látott neki a tekercs harmadik rejtvényének.

– Már két nevet megfejtettünk! Mindkét édesanyáról az *Őszövetségben* olvashatunk, és fiaik is jól ismertek. Kíváncsi vagyok, ki lesz a harmadik – vette kezébe a papírost Pongrác.

– Mindjárt meglátjuk! Máris olva-

som, mi a feladatunk. Hallgasd: „E szép kert virágokat rejt, a szem, ha ránéz, könnyet felejt. Cserepeken számok, nevek, olyanként, mint műveletek. A megoldás egyetlenegy: értéke a legkevesebb. Mikor számolsz, ne véts, s megkapod a személy nevét! Mindehhez jó munkát kíván a kiötlő: Bajusz király!”

– Szép ez a kert, csak ne kellene annyit számolni! – sóhajtott Pongrác lovag.

– Egyet se búsulj! Egy kis agytor na még senkinek sem ártott meg!

Melyik a keresett név?

RAJZ: JENES KATALIN

Peti nyáron minden vasárnap két darab kétszázast kap a szüleitől. Az egyiket a perselybe kell dobni, a másikon pedig hazafelé jövet fagyit vehet magának.

Az egyik vasárnap templomba menet megbotlik, és az egyik pénzdaráb a csatorna rácsába gurul. Peti sajnálkozva az égre emeli a szemét:

HUMORZSÁK

– Édes Istenem! Milyen kár, hogy épp a te pénzed veszett el!

– Anya! Hívjuk be a nagyit, amíg elalszom! – kéri Dóri az anyukáját.

– A nagyi most nem ér rá. Krumplit pucol a konyhában.
– De én félek a sötétben!
– Majd vigyáz rád az őrangyalka. Dóri elgondolkodik:
– Inkább vigyázzon rám a nagyi, az őrangyalka pedig pucolja meg addig a krumplit helyette!

Nagy lehetőség az iskolai hitoktatás

Beszélgetés Wagner Szilárd iskolalelkésszel

► Változások lépnek életbe szeptembertől az iskolai hitoktatás illetően. Ezekről kérdeztük Wagner Szilárdot, a soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola iskolalelkészét, az evangélikus oktatási és nevelési intézményekben dolgozó lelkészek munkaközösségének vezetőjét.

– Az egyházi oktatási és nevelési intézmények számára milyen változást hoz az új tanév?

– A hitoktatás szervezése szempontjából nem sokat, hiszen az egyházi intézményekben, ahol a hitoktatás eddig is kötelező, heti kétórás tantárgy volt, minden változatlan marad. Egyházunk intézményi törvénye, amely január 1-jével lépett hatályba, azt határozza meg, hogy az intézményi lelkészt mind a diakóniai, mind az oktatási vonalon a fenntartó küldi el alkalmazza. Tehát nem az iskola alkalmazásában áll, hanem az egyházban, ezzel mindenütt biztosítva van ez a szolgálat.

– Az állami iskolákban kötelezővé tett hitoktatás esetében ennél több bizonytalanság érezhető.

– A hitoktatás a törvény szerint választható lesz az állami iskolákban. A kérdés még sok tekintetben tisztázásra szorul. A kisebbik gondnak azt látom, hogy van-e elég kapacitása az egyháznak mindenhol hitoktatást szervezni, hiszen a legtöbb helyen rendelkezésre állnak lelkészek és képzett hitoktatók.

Nagyobb gond viszont a finanszírozás kérdése, amely vitatott és bizonytalan, elsősorban a csoportlé-

tszámok tekintetében. Az egy-két fős „csoportok” az állami finanszírozásban értelmezhetetlenek, így ha ennél nagyobb csoportlétszámok lesznek a szabályozásban, akkor az egyháznak kell választ találnia arra, hogy ha valóban szeretné folytatni a hitoktatást ezekben az iskolákban, mégpedig a – ránk egyébként országosan jellemző – kicsicsoportokban, akkor ezt milyen finanszírozási rendszerben fogja megoldani.

– Gondként fogalmazódott meg, hogy az iskolalelkészek szabadsága rövidebb, mint az iskolai oktatási szü-

tett intézmény területén végzünk feladatokat, hanem az is a munkánk része, amikor például otthon tervezünk a következő tanévet, gyülekezeti szolgálatot vállalunk át, táboroztatunk, családlátogatást végzünk, vagy önképzést folytatunk.

– Van-e törekvés az egyházban arra, hogy minden oktatási intézménynek saját, önálló iskolalelkésze legyen?

– A törvényi szabályozás úgy szól, hogy a háromszáz fős tanulói létszámot meghaladó intézményekben önálló iskolalelkész dolgozzon. Vonzóvá is kell, hogy váljon ez a terület az itt szolgálatot vállaló lelkészek számára. Sok helyen van hiányunk iskolalelkészből. Ezzel együtt ez az a szolgálati terület, ahol jelentős számú fiatal tudna megszólítani az egyház.

– Milyen egy jó iskolalelkész, mit vár el tőlük?

– Elsősorban is komoly pedagógiai véna szükséges ehhez a munkához, hiszen az intézményi lelkésznek elsődleges szerepet kell vállalnia a hitoktatásban. Nagyon fontosnak érzem, hogy az iskolalelkész jártas legyen a fiatal korosztály megszólításának módjaiban. Legyen nyitott a fiatalok problémái iránt, legyen egyszerre társ és vezető. Ugyanakkor a tanári karokban természetesen van jelen az intellektuális igényesség, amelynek felkészültségben, hozzáállásban, emberségben, hitben meg kell felelni. Éppen ez a kettősség a nehézsége az intézményi lelkészi munkának: hogy a diákok vagy éppen óvodások egészen mást várnak el, mint a nevelőtestület tagjai. Ugyanakkor ez az, amiért különösen szép és nagy kihívást jelentő szolgálat ez.

■ SZEGFŰ KATALIN

A SZERZŐ FELVÉTELE

netek napjainak száma. Ezt sikerült-e feloldani?

– Született megoldás erre a szabályozási ürre. Egyházunk nevelési és oktatási osztályának vezetője állásfoglalást adott ki arról, hogy mi minden tartozik bele az intézményi lelkész munkájába. Hiszen nemcsak az érin-

A Jézuskák

A váróteremben szinte tapintani lehetett a feszültséget. A vizsgálatra várók általában is rossz kedvűek és türelmetlenek, most pedig még az egyik gép is elromlott. Minden lassabban, még a szokásosnál is nehézkesebben ment. A hangosbemondón csak nagy ritkán szólítottak be egy-egy új beteget, s a tovább várakozni kényszerülők morcosan néztek a távozó után. Nehezen haladt a sor.

Dél felé már tompa és rezignált volt mindenki. A beszélgetésszálak elhaltak. Csak a betegmegfigyelőből átszűrődő nyögés és jajgatás lett egyre hangosabb, idegesítőbb és figyelmet követelőbb.

Az idős néni talán nem is a vizsgálat megpróbáltatásai miatt ontotta magából a panaszt. Sokkal inkább a kétségbeesés, a magány, a bizonytalanság keserítette el. Lehet, hogy ezeket napról napra hordozta magában némán, de most úgy tört fel belőle mindennek a fájdalom, megállíthatatlanul, hogy az egész folyosó zengett bele.

Az emberek fészkelődtek.
– Hívni kellene az orvost!
– De hát a megfigyelőben van. Ott a nővér mellette.

– Biztosan ebédelni ment. Mi meg itt várhatunk étlen-szomjan.
A kis ápolónő tehetetlenül mo-

toszkált a néni körül. Vérnyomást mért, lázat, pulzust. Minden mérhető érték normál tartományban lehetett, mert csak a vállát vonogatta, és pironkodva sutogott valami nyugtatóról az orvosnak a folyosón.

Az orvos jó hangosan és tagoltan csitította a néni. Biztatgatta, hogy csak egy kis türelem, hamarosan jobban lesz, hiszen nem volt ez olyan nagy megpróbáltatás. Aztán tovább-sietett a dolgára.

Közben betegek jöttek-mentek, a hallgatóság cserélődött, de a néni vigasztalhatatlan maradt. Lassan kiürült az ambuláns-váróterem, már csak páran vártak a papírjaikra, amikor történt valami.

Két kis kontyos néni jelent meg az ajtóban. Csak egy pillanatra néztek be, nem is tűntek volna fontosnak, ha a folyosóról be nem visszhangzik a takarítónő csúfondáros hangja:

– Né' má', meggyűttek a Jéézuskák! Hehehe!

A két idős asszonyt már nem láttuk, csak a megfigyelőből átszűrődő hangok árulkodtak a folytatásról.

– Jó napot kívánok! Katolikusok vagyunk, és engedélyünk van imádkozni, áldozni azzal, aki szeretne. Segíthetünk?

A nyoszörgés abbamaradt.
– Én szeretnék – mondta halkan a jajgató néni. – Szükségem lenne rá.

ORSZÁGOS MISSZIÓI KONFERENCIA

Erősödjünk a kegyelemben!

► Egyházunk országos missziói lelkészének, Szeverényi Jánosnak (képiújkön) a szervezésében július elején újra megrendezték az Evangélikus Missziói Központ országos konferenciáját. A programot Szemerei Jánosnak, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspökének előadása nyitotta meg.

ERDÉSZ ZOLTÁN FELVÉTELE

Az előadók és igével szolgálók a kegyelem üzenetével jegyzeteikben és fejükben érkeztek Piliscsabára. Átgondolták, megforgatták szívükben, gondolataikban – ahogyan talán a programot böngésző résztvevők is. Keresztény hitünk elcsépeltnék tűnő fogalma mégis azzal vált élővé és kitapinthatóvá, hogy a szolgálók és résztvevők személyesen átéltek megkegyelmeztségükről is őszintén beszéltek. A jelenlévők megélték, hogy nem a forma, nem a jó szervezés, még csak nem is a szépen kimondott, összeszedett szavak, hanem Isten megtapasztalható, emberekhez hajló kegyelme hozhat áldást közösségükre.

Számos testi, lelki megkötöttségéből, reményvesztettségéből, mázsás súlyú bűnből szabadult testvér szólt arról, hogy Istennel mit éltek át. A konferencia résztvevői mind érintve érezhették magukat az erőteljes szolgálatok és a beszélgetések során.

Idén sok gyerek is érkezett szüleiivel a négynapos konferenciára. A testvéri közösség és a felnőttek között mozgolódó kicsik erősítették az érzést: mindenki egy családba tartozik az Atya előtt.

Bódís Miklós lelkész Erdélyből érkezett, hogy elmondja üzenetét. Öngyilkosságra készülve indult útnak, amikor Isten megragadta. Új életében egy fogyóban lévő gyülekezetet kapott, és elhívást Istentől a románok közötti szolgálatra is. A kegyelem üzenetét hozta, mely ugyanúgy jelen volt a kenyérszaporításkor és a viharban is. Az emberek szembesültek a kérdéssel: Miből is „értenek”? Ha nem okulnak a csodás tapasztalatokból, lehet, hogy Isten viharral fogja észhez téríteni őket.

Isten kegyelmének munkálkodása magában foglalja a feddést, a józanítást, önmagunk kínos megismerteté-

sét is. A meghasonlás szerepéről szóltak Deák László szavai. A szent-ségek biblikus és helyes felfogása, fogadása is előkerült Kósa Gergely áhítatában. A balga szüzek példázata sem lelket andalító – éppen az éb-resztgetés, az evangélicizáció szolgálatában vitte a résztvevők elé Orbán Attila a benne rejlő gazdag üzenetet.

„A még Krisztusnak nem ismeret ember béna a bűnei miatt. Aki két-felé sántikál, az már jár! Az már egy határozott igent mondott Jézusnak, de még nem mondta ki a határozott nemet a világnak. Ne akarjuk sántikáló étellel becsapni környezetünket!” – hangzottak Bódís Miklós szavai. Ez olyan élet, mint a kovászos uborka: savanyú – ahogy dr. Molnár Róbert fogalmazta meg előadásában. A teljesen Istennek adott élet pedig olyan lesz, mint a méz: vonzó.

A záró istentiszteleten Szeverényi János hirdette az ígét. Hangsúlyozta, hogy Isten nem rendőr, nem bírósági ügyész: jóságával ösztönöz meg-térésre és kegyelme megismerésére.

A konferencia mélyreható üzeneteinek feldolgozásában segítettek a változatosságot jelentő zenei és előadói programok. Ezek között volt verses-zenes szolgálat (Káli-Horváth Kálmán, Balogh Tibor, Szűcs Péter Pál), illetve a piliscsabai katolikus testvérek templomában elhangzott orgonás-énekes koncert Csákány Marianna énekes és Pálúr János orgonaművész közreműködésével.

Reménység szerint Isten a bizony-ságtételeket, igei üzeneteket hallgatókban megérleli az elvetett igemagvakat, és így finoman illatozó gyümölcsöt teremhet életük. (Az elhangzottakból készült felvételek meghallgathatók a <http://misszio.lutheran.hu> honlapon.)

■ ERDÉSZNÉ KÁRPÁTI JUDIT

■ FÜLLER TÍMEA

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A MAGYAR RÁDIÓBAN

Bemutatkozik a Domonyi Evangélikus Egyházközség

A domonyi evangélikus gyülekezet és filiái (Vácegres, valamint Erdőkertes) a Galga menti szlovák gyökerű kegyesség erős és élő közösségei közé tartoznak.

Ahogy sok más faluban, Domonyban is a falu közepén áll a templom: egyik oldali kapuján kilépve a falu alvége, a másik irányba pedig a felvég felé indulhat el az ember. Azt is elmondhatjuk azonban, hogy az 1777-ben épült templom nemcsak földrajzilag, hanem a lelki és közösségi élet szempontjából is már évszázadok óta központi helyet foglal el a település életében.

Gyülekezeti tagjaink örömmel látogatják az istentiszteleteket és csoportalkalmakat, amelyek különböző korosztályokat és érdeklődési körhöz tartozókat szólítanak meg.

A görög kereszt alaprajzú templomtér középpontjában foglal helyet a szószék, melynek oldalán a „*Verbum Domini manet in aeternum*” (vagyis: „*Az Úr beszéde megmarad örökké*”) igevers olvasható. A reformáció vezérgondolatává vált levélbeli ige elhelyezése kifejezésre juttatja, hogy a gyülekezet életének középpontjában az élet igeje áll.

Az Úr üzenetét szeretnénk tovább sugározni a templom falain túlra is. Az evangélium hallgatásából meríti a mintegy kilencszáz lelket számláló közösség az erőt és bölcsességet ahhoz, hogy egyházközségünk mottóját – „*Conservando et renovando*” („Megőrzendő és megújítandó”) – követve folytassa pályáját. Az egyik fő célunk, hogy a régi

értékeket és hagyományokat megőrizzük. Jó példa erre a templom műtárgyainak megújulását célzó folyamat.

Ennek első lépéseként néhány éve (részben a gyülekezet adományaiból, részben egyházi támogatásból) új-jászülethetett a templom oltárát díszítő, majd kétszáz éves oltárkép, *Raffaello Santi Transfiguratio* című képének másolata. Ezután a templom régi oltárának utolsó vacsorát ábrázoló képe lett restaurálva. A jövő évben pedig gyülekezetünk százhusz éves Bakos-organáját szeretnénk – külső források igénybevételével is – restauráltatni.

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Augusztus 11-én, a Szentháromság ünnepe utáni 11. vasárnap 10.04-től istentiszteletet közvetít a Kossuth rádió Domonyból. Igét hirdet Sándor Balázs lelkész.

Eközben a „renovando” szellemében szeretnénk formájában és stílusában a 21. század életérzéséhez igazítva megszólaltatni az örök és változhatatlan üzenetet: Isten szeretet. Célunk, hogy megtaláljuk az emberekhez vezető utat, hogy hívogató, befogadó közösségünkben lelki otthonra találhassanak a templomépítő ősök által nagy odaadással megalkotott istentiszteleti helyen.

HIRDETÉS

Kantátazenes istentisztelet

A fásori evangélikus templomban augusztus 11-én, a 11 órai istentiszteleten a főtí Kántorképző Intézet augusztusi tanfolyamának kórusa előadja *J. S. Bach* BWV 45. *Es ist dir gesagt, Mensch, was gut ist* című kantátáját. Vezényel *dr. Kamp Salamon*. A kantátazenes istentiszteletre mindenkit szeretettel várunk.

Istentiszteleti rend • 2013. augusztus 4.

Szentháromság ünnepe után 10. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.

Lekció: *Lk 19,41–48; 1Kor 12,1–11. Textus: 1Móz 15,1–6. Énekek: 460., 323.*

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. Balicza Iván; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 9. (úrv.); **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. (úrv.) Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Gazsóné Verasztó Teodóra; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Horváth Ferenc; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; du. 6. Smidéliusz Gábor; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű) Aradi György; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Románé Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/a.** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Románé Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., családi) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Zászkaliczky Pál; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv.) Gáncs Tamás; du. 6. dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Kovács Viktor; **Rákospalota, XV., Régi Fűti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Horváth-Csitári Boglárka; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Kertész Géza; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **Rákocsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. 11.** (úrv.) Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsi; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Éva; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Máttyás; **Budafokegyháza, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lackner Pál; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Mátrászentimre-Bagolyirtás, Jókai u. 7–9., Fébé Názáret-temploma** de. fél 12. Deveházi László.

Összeállította: BALLA MÁRIA

In memoriam Solymár Péter

1940–2013

„Ha az Úr engedi, és élünk...” – ez volt a szavajárása *Solymár Péter* evangélikus lelkésznek. Mindig olyan lendülettel és örömmel mondta ezt egy-egy istentiszteletre, gyülekezeti alkalomra készülve is, hogy kétség sem férhetett hozzá: ajándéknak tekint minden napot és minden alkalmat Isten szeretetének megélésére és Krisztus evangéliumának továbbadására.

Hálás szívvel emlékszem arra az évre, amelyet mellette tölthettem hatodéves teológusként: megtapasztalhattam a gyülekezet közösségének összetartó erejét, azt, hogyan simulhat bele egy lelkészcsalád több generációja is ebbe a közösségbe, és hogyan veszi ki a gyülekezeti szolgálatból fiatal és idős a maga részét.

Édesapja, *Solymár János* 1948-tól 1970-ig szolgált a csömöri gyülekezetben, három gyermeke itt nőtt fel. Különleges ajándék, hogy egyik fia lehetett az utódja.

Solymár Péter 1970-től nyugdíjba vonulásáig, 2007-ig volt csömöri lelkész, emellett tizenegy tanéven keresztül az Evangélikus Hittudományi Egyetem Ösztöndíj Tanszékének óraadó tanáraként dolgozott, huszonnyolc éven át pedig a kistarcsai Evangélikus Papnék Johannita Szeretetotthonának igazgató lelkészi tisztét is betöltötte. Több évtizedes hűséges közösségépítő munkája elismeréséül Csömör nagyközség *Pro Urbe* emlékéremmel tüntette ki, és 2000-ben díszpolgárává választotta.

A lelkészi szolgálatra édesapja példája indította Solymár Pétert. Fiatal éveiben meghatározó szerepe volt számára a kézilabdának, egész életében megőrizte a sport iránti ér-

deklódását, de a pályaválasztás egyértelmű volt számára: „Nincs nagyobb küldetés annál, mint mások szívében felébreszteni a Krisztus utáni vágyat” – mondta.

1963-ban, lelkésszé avatása után a pécsi gyülekezetbe helyezték. Bár onnan továbbvezette az Úr – egyéves berlini tanulmányi ösztöndíjat nyert

el, majd Angyalföldre került –, életre szóló ajándékokat kapott Pécsen. Az ottani ifjúsági körben ismerte meg *Pavlik Mártát*, akivel 1966-ban házasodtak össze, és aki holtáig hű társa maradt szerető házastársaként és a gyülekezet szolgálatában is.

Pécsi előjárója, *Balikó Zoltán* lelkész személyében édesapja mellé még egy példaképet kapott. Kapcsolatuk idővel barátsággá mélyült. Balikó Zoltán rendszeres vendég volt a csömöri farsangi imahetekken, és életének utolsó nyarán a Solymár ház-

pár hívására ellátogatott a csömöri ifisek nyári táborába is, hogy találkozhasson velük, és szolgálhasson köztük.

A lelkészek a gyülekezetbe kerülésükkor ismerkednek meg a közösség tagjaival. Az ő esetében ez már adott volt, „a szemük előtt nőttem fel, mindenki ismert, és én is mindenkit ismertem” – mondta erről egyszer.

Nagyszerű volt látni, milyen közvetlen a kapcsolat a lelkész, a presbitérium tagjai és az egész gyülekezet között. Érezni lehetett, hogy a templom és a gyülekezeti épület nem egy világtól elkülönült hely, ahová csak időnként lépünk be, hanem életter, ahol Jézus útján járva egymást támogató közösségre és barátokra lel az ember.

Solymár Péternek karakteres véleménye volt világi és egyházi ügyekben is, és ehhez tiszta és szeretetteljes szavai. Határozottan foglalt állást, ha kellett. A gyülekezetet odaadón és jól megtervezetten vezette, ugyanakkor spontaneitása és humorérzéke még az istentiszteleteken is megcsillant. Nyitott szívvel fogadta a hozzá fordulókat: fiatal és időset, hívőt és keresőt. Nyugdíjba vonulása után is örömmel állt a csömöri evangélikus közösség rendelkezésére. Ez év májusában mint hatvan éve confirmált jubiláns részt vehetett a confirmáció istentiszteleten.

Romló egészségét, a betegségeket türelemmel, derűs szívvel viselte. Születésnapján, július 11-én lett rosszul, került kórházba, onnan szólította őt haza teremtő Ura egy hétel később. A betegágyról még üzent drága gyülekezetének, és bizonyoságot tehetett szereteteinek a feltámasztásba vetett hitéről.

■ SZÜCS ESZTER

TÉMA: KRITIKUS ÉS KRITIKÁTLAN SZOLIDARITÁS A MAGYAR MÉDIÁBAN

MEGHÍVÓ MÉDIAMŰHELYRE

Protestáns médiaműhely – Mátraháza, szeptember 20–22.

Aktív médiamunkásokat, továbbá a média belső, szakmai kérdései iránt érdeklődőket vár őszi konferenciájára a Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz).

A szeptember 20–22. között tartandó médiaműhely alapkérdése az, hogy az egyre felszínesebb és igénytelenebb tömegmédiában miként lehet komoly, hiteles, minőségi munkát végezni akár az írók, akár az elektronikus sajtóban. Ezen a területen egyáltalán lehetséges-e ma Magyarországon politikai vagy gazdasági érdekektől, elvárásoktól függetlenül tevékenykedni, saját szakmai, erkölcsi, világnézeti elveket érvényesíteni? Másfelől: hogyan lehet kölcsönösen előnyös, gyümölcsöző partneri viszonyt kialakítani és fenntartani a média és a politika, illetve az üzleti élet szereplői között?

A mátraházi konferencián ezeket a kérdéseket készülünk több aspektusból megvilágítani tapasztalt kollégák és közéleti szereplők közreműködésével. Vendégeinkre tehát – hagyományainkhoz híven – nem csupán előadóként, hanem beszélgetőtársaként is számít közösségünk.

Akik már elfogadták meghívásunkat:

Balázs Géza nyelvész, tanszékvezető egyetemi tanár • *Próhla Gergely* külügyi helyettes államtitkár, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője • *Szabó István* református lelkész, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke • *Szönyi Szilárd* újságíró, a *Heti Válasz* főszerkesztő-helyettese • *Szolt Péter* médiászociológus, a Méltányosság Politikaelemző Központ kutatási igazgatója.

A részletes program – szeptember 1-jétől – a Prúsz honlapján lesz olvasható.

» **A protestáns médiaműhely helyszíne:** Ráday Konferencia-központ (Mátraháza, Üdülőtelep 1.).

Időpontja: 2013. szeptember 20–22.

Részvételi díj (péntek vacsorától vasárnap ebédig): 9500 Ft, Prúsz-tagoknak: 7500 Ft.

Elhelyezés háromágyas szobákban, a jelentkezés sorrendjében. **Jelentkezni szeptember 15-ig** a prusz@lutheran.hu e-mail címen vagy a 20/824-9657-es mobilszámon lehet.

Istentiszteletek a Balatonnál

Badacsonytomaj, Római út 3. de. 9; **Balatonalmádi, Bajcsy-Zs. u. 25.** du. 4.; **Balatonboglár, Hétház u. 17.** de. 11.; **Balatonfüred, Bajcsy-Zs. u. 15.** de. 9.; **Balatonfűzfő, református templom, József A. u.** du. fél 3.; **Balatonkenese, református templom, Táncsics M. u. 13.** du. 2.; **Balatonlelle, református imaház, Ady E. u. 4.** du. 2.; **Balatonszárszó, Széchenyi u.** de. fél 9.; **Evangélikus Konferencia és Missziói Otthon, Jókai u. 41.**; **Felsőöreg, Fő u.** de. 11.; **Fonyód, József A. u. 21.** de. fél 10.; **Hévíz, Helikon u. 6.** du. fél 5.; **Kapolcs, Kossuth u. 26.** du. fél 4.; **Keszthely, Deák F. u. 18.** de. fél 11.; **Kötcse, Templom u. 7.** de. 10.; **Kövágóörs, Arany J. tér 2.** de. fél 12.; **Mencshely, Kossuth L. u.** de. 11.; **Nemesleányfalu, Nemesleányfalui u.** du. 2.; **Révfülp, Villa Filip tér 2.** de. 10.; **Siófok, Oulu park** de. 10.; **Sümege, Széchenyi tér 1.** du. fél 3.; **Szentantalfa, Fő u.** de. háromnegyed 10.; **Taliándörögd, Petőfi u. 1.** du. 2.; **Veszprém, Kossuth u. 4.** de. 10.; **Zamárdi, Aradi u.** du. 4.; **Zánka, Rákóczi u.** de. fél 9.

Összeállította: BALLA MÁRIA

Nyomtatásban csak röviden

Webes címek az újságoldalakon

► Lapunk hasábjain egyre többször közlünk webes címeket. Ennek több oka is van: például az, hogy az egyházi vonatkozású internetes tartalmak száma ugrásszerűen megnövekedett, illetve hogy a világháló általában is egyre fontosabbá válik mint hírforrás, illetve tartalomszolgáltató. E sorok írója örömdetesnek tartja a hálózat megerősödését, mindazonáltal egy nyomtatott médium – mint az *Evangélikus Élet* is – esetében több buktatója lehet a webes címek használatának. Az alábbiakban ezeket vesszük sorra.

Begépelés és tipográfia

A legszembetűnőbb probléma a nyomtatásban megjelenő webes címekkel kapcsolatban az, hogy sokszor nem férnek el az újságoldal egy hasábjában, vagyis egy sornál több – akár több teljes sornyi – helyet igényelnek.

A többsoros címek viszont nem csupán tipográfiai szempontból előnytelene (merthogy sorokon keresztül folyó, tömör, tagolatlan szövegként jelennek meg), hanem azért is, mert az ilyenkor szükséges elválasztás(ok) miatt zavaró pluszinformáció – egy vagy több kötőjel – is kerülhet a linkek karakterei közé. Ezek pedig a böngészőprogramba való beírásakor hibához vezethetnek. Nem is beszélve arról, hogy a hosszú szövegben elég egyetlen betűt vagy szimbólumot elvéteni – például a szöveg tipikus kódolt formája a %20 karaktertrió –, és a kívánt oldal helyett máris egy *Error 404* státuszüzenet fogad bennünket (ez a nemzetközileg elfogadott szabványos kódja a szerveren nem található tartalmaknak).

Hely és idő

Könnyű megérteni azt is, hogy minél több karakterből áll egy URL (*Uniform Resource Locator* – a *weboldalak pontos helyét meghatározó karaktársorozat*), annál több hely szükséges a megjelenítéséhez, és ezzel arányosan több idő kell a begépeléséhez is. Lapunk tizenhat oldala elég szűkösnek mondható, de ez még nem lenne gond, mert a fontos dolgokra mindig akad hely. Olvasóinktól azt azonban nem várhatjuk el, hogy hosszú perceket áldozzanak pusztán egy internetes tartalomhoz való eljutásra. Számolnunk kell az

zal, hogy ha az olvasó nem fér hozzá a kívánt tartalomhoz egy kattintásra, egyszerűen továbball – ezt mutatják a kutatások. Ráadásul a hely- és időtakarékosság hosszú távon védi környezetünket és idegrendszerünket is.

A megoldás

A fentebb említett problémákat kiküszöbölendő lapunk hasábjain igyekszünk a lehető legkönnyebben begépelhető, úgynevezett *rövidített URL-eket* használni. A rövidítést az interneten elérhető szolgáltatások segítségével oldjuk meg. Egy ilyen szolgáltatás akár töredékére rövidítheti a hivatkozás méretét.

Lapunkban volt már példa hatszoros rövidítésre is, de nem ritka a tíztizenötösztörös tömörítés sem: a rövidített címek nagyjából 10–12 karakteresek, a szabványos webcímek hossza pedig akár a 200–250 karaktert is elérheti. Például egy hosszú cím ehhez hasonló: http://konyvtar.lutheran.hu/bibliografia/meb_2012.doc/view, míg a rövid: goo.gl/LVCnpY – mint látható, a hosszú cím kétszoros, és benne az elválasztás igen zavaró. Természetesen mindkét cím egy helyre mutat.

Megbízhatóság

Az általunk használt webcím-rövidítő szolgáltatások korántsem jelentenek újdonságot. Segítségükkel a világ minden pontjáról rövidítettek már több tízmilliárd webhelycímet. Eddig nem volt probléma velük. Működésük alapja, hogy a webszerverek képesek a böngészőt másik címre irányítani. Legtöbbször a *301-es kód* segítségével oldják meg az átirányítást, ez pedig szabvá-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

nyos és jól bevált módja a tartalmak más helyen való megtalálásának.

Ráadásul ez a kód az arra alkalmas eszközökkel tudatja, hogy tartósan ott kell keresni a tartalmat, ahová az adott időpontban is irányít a szolgáltatás (*Moved Permanently* – azaz *tartósan elmozgatva*).

Tervek

A jövőben tervezzük bevezetni – a mobiltelefonosok életét is megkönnyítendő – a címek *QR-kóddal* elhelyezését cikkeinkben. Ezek a kódok – amellet, hogy nem viselkednek szövegként (mivel képek) – praktikus és gyors hozzáférést kínálnak majd az olvasni kívánt on-line tartalmakhoz. Mintaként alább közöljük az *Evangélikus Élet* címének QR-kód változatát. Olvasásához egy kamerával felszerelt eszköz (például mobiltelefon) és egy ingyenes program szükséges.

Lapunk rövidített URL-jének QR-kódja

A távolabbi jövőben saját rövidítő szolgáltatást is szeretnénk bevezetni, amely abban is segítségünkre lehet, hogy nyomon kövessük a lapban megjelent írások látogatottságát és utóéletét.

■ KÁROLY GYÖRGY TAMÁS

„Dicsérje minden nemzet”

Az *Oroszlányi evangélikus kórus* kitűnő testvérkapcsolatokat ápol – immár harminckét éve – a németországi Plochingen városában működő *Posaunenchorral* és az *Aaleni evangélikus énekkarral* (Baden-Württemberg szövetségi tartomány). Ezért örömmel tett eleget a testvéri meghívásnak, és július 13-án először Aalenbe, majd Plochingenbe utazott, hogy a két városban és a környező településeken összesen hét alkalommal adjon koncertet *Palestrina, Hassler, Bach, Saint-Saëns, Liszt, Kodály, Szokolay, Bárdos* és *Kapi-Králik* műveiből.

A kórusművek mellett szólóénekben és hangszeres muzsikában is

gyönyörködhetett a hallgatóság. A koncerteken elhangzó magyar művek is nagy tetszést arattak, annak ellenére, hogy a nyelvet nem ismerték az egybegyűltek, ám az előadás módja és a zenei hangzás mindent érthetővé tett számukra.

A német közönségnek kedvezve ráadásként a *Lobt Gott mit Schall* kezdetű Schütz-mű hangzott el. A kórus kivonulásakor egyre távolabbról hangzott a *Laudate omnes gentes* (*Dicsérje minden nemzet*) szövegű ének. Többen könnyes szemmel kapcsolódtak be az Istent magasztaló dicsőítésbe.

■ PÁSZTOR ÉVA kórustag

MILÁN ZOLTÁN FELVÉTELE

ERŐS VÁRAK

A sümegi vár

A sümegi várral gyakran találkozni a napisajtóban. Jó a marketing. A háttérben a szájak mozgatója *Papp Imre* várkapitány, aki közel két évtizede „üzemelteti” az erődítményt. Erőfeszítései révén folyamatos a rekonstrukció, modernizálódott az infrastruktúra mind a várban, mind környezetében.

Zajlanak a várjátékok, a lovagi tornák, ízletesek a középkori lakomákon feltálat fogások. Gyermekek és gyermeki lelkületű felnőttek nézelődnek a vár tövében helyet kapó kirakodóvásárban, az erődítményben még emlékpénzt is lehet verni.

A fejlődés magára a településre is jótékonyan hat. A pályázati pénzek és támogatások mellett értelemszerűen a turizmus bevételeiből finanszírozzák a kiadásokat.

Az viszont tény, hogy a sümegi vár belépődíjai hazai viszonylatban – a nyújtott szolgáltatások ellenére – aránytalanul magasak. És a túlzott precizitás és rendezettség hatására már-már elvesz a vár romantikája. De ezt lehet, hogy csak az elvaskult várturisták látják így.

Az erődítmény történetéről szóló részletes tájékoztatóból (mely *Gerő László* 1968-as kiadású – klasszikus [!] – *Magyar várak* kötetén alapul)

megtudhatjuk, hogy a szabálytalan alaprajzú vár méretét tekintve a Balaton-felvidék legnagyobb erődítése. A 13. században, de még a tatárjárást megelőzően, a nagy várépítési hullám előtt emelték, és a mongol hordák betörése idején maga *IV. Béla* király is megfordult a falai között.

Utóbb a veszprémi püspökség tulajdonába került. Sőt Veszprém 1552-es elestével, immáron végvári szerepben, kétszáz esztendőre a főpapok székhelyeül szolgált. Ennek megfelelően tovább erősítették. S bár maga a város több alkalommal is oszmán kézre jutott, a várat a törökök soha sem sikerült bevenni.

A 17. században újabb építkezések zajlottak, majd a Rákóczi-szabadságharc idején kuruc fellegvárként szolgált. Mikor azonban árulás révén 1709-ben császári kézre jutott, elérte a végzet. 1713-ban hadgyakorlat ürügyén, sok más erődítéshez hasonlóan, felgyújtották az osztrákok. Évszázadokig romként árválkodott.

Régészeti feltárása, valamint műemlékvédelmi szempontokat figyelembe vevő felújítása a 20. század közepétől, egymást követő hullámokban zajlik.

■ REZSABEK NÁNDOR

Orgonakoncert – szódával

► Ritka alkalom, amikor egy orgonista úgy ad koncertet, hogy kívülől látja a munkahelyét jelentő templomok falait. *Alföldi Csabának* július 22-én este megadatott ez a lehetőség. Békéscsaba közelmúltban felújított belvárosában a főtér alkalmassá vált arra, hogy akár minden este szabadtéri programok helyszínéül szolgáljon. A város kulturális intézményei pedig élnek is a lehetőséggel: augusztus végéig estéről estére zenétől, szindarabtól hangos a Szent István tér.

LÁSZLÓ JENŐ CSABA FELVÉTELE

A rendezvénysorozat keretében került sor a békési megyeszékhely első szabadtéri orgonakoncertjére. *Alföldi Csaba* *Bach, Vierne, Franck* és *Widor* darabjaival készült az estre, amelyet több száz érdeklődő tisztelt meg figyelmével, és legalább annyian lehetettek azok is, akiknek útjuk épp a téren vezetett keresztül, és meg-megálltak pár percre orgonamuzsikát hallgatni.

Kétségtelen, hogy a nyüzsgő főtér nem biztosítja a templom csendjét, és egy jó minőségű elektromos hangszer hangja sem veheti fel a versenyt az orgonásípok biztosította hangzással. Ráadásul a téren néhány

madár is bekapcsolódott a muzsikálásba, néha egy-egy robogó hangja zavarta meg a koncertet, a színpad melletti faházban pedig fröccsöt mértek *Bach* mellé. De ahogy a jó bort sem rontja meg nyáron a szóda, hanem csak kiemeli az értékes ízeket a buborék, úgy a zseniális zeneszer-

ző és a tehetséges orgonista munkájának gyümölcse is élményt jelentett a nyári díszletek között.

A koncert végére a közönség egy felejthetetlen estével, az előadó pedig percekig nem szűnő vastappsal gazdagodott.

■ L. J. Cs.

A SZERZŐ FELVÉTELE

GYÁSZHÍR

Tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy *dr. Erdélyi István* született *Habersack Gerda*, a Deák Téri Evangélikus Leánygimnázium utolsó tanára július 25-én, életének 94. évében csendesen elhunyt. Búcsúztatása augusztus 6-án 14 óra 15 perckor lesz a Farkasréti temető Makovecz-ravatalozójában. Kérjük, a virágra szánt pénzt szeretett iskolájának javára adják. Számlaszám: 11707024-20419266.

A gyászoló család

Evangelikus műsorok a Magyar Televízióban

A Korál-sziget

Augusztus 4-én, vasárnap 11.10-kor az M1-en *A Korál-sziget együttes* címmel mutatjuk be a népszerű zenekart. Szerkesztő: Nagy László, rendező: Horváth Tamás.

Erdélyi evangélikus ifjúsági találkozó

Augusztus 11-én, vasárnap 11.30-kor az M1-en *Köz-ép-pont – Evangélikus ifjúsági találkozó Sepsiszentgyörgyön* címmel 26 perces összeállítást láthatunk az első erdélyi evangélikus ifjúsági találkozóról. Szerkesztő: Nagy László, rendező-operatőr: Horváth Tamás.

HÍREK,
HIRDETÉSEK

APRÓHIRDETÉS

Egyetemi lánykollégium szálláslehetőséget kínál lányoknak Budapesten. 30/319-0559.

HIRDETÉS

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna
országosfelügyelő-helyettes,
a Déli Egyházkerület felügyelője

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (augusztus 4.)

Ne félj, mert én veled vagyok! Ézs 43,5 (Lk 8,25b; Lk 19,41–48; Róm 9,1–8.14–16; Zsolt 30) A budai Sváb-hegyen van egy vadgesztenyefa, amelyen már szárazak, barnák a levelek, mintha legalábbis október vége lenne, nem nyár közepe. Fura látvány, hiszen nem halott, van benne élet, csak nem a jelenben él. Sokan vagyunk mi is így, a „nyár” helyett vissza- vagy előreszaladunk az időben. Így lehet, hogy lemaradunk arról, ami a jelenben szép, jó és örömteli. A múltunkat, a „tavaszt” már nem élhetjük át újra, nem hozhatjuk vissza; a jövőbe, az „őszebe” pedig gyakran szorongással tekintünk: mi lesz velünk? *Ne félj – mondja az Úr.* Ha ebbe belekapaszodunk, akkor a *jelenben* is biztonságban érezzük magunkat. A legnagyobb nehézségek közepette is megtart az isteni kegyelem, nem kell sem előre-, sem hátramenekülni, ha hitünkkel megragadjuk őt: Isten velünk van.

Hétfő (augusztus 5.)

Eljön minden nép, amelyet alkottál, leborulnak előtted, Uram, és tiszteletet adnak nevednek. Zsolt 86,9 (2Kor 10,16a; Róm 11,1–12; 2Kor 2,1–18) A válság, amelyből már volt számos, mióta az emberiség történetét írják, s most is átjárja mindennapjainkat, a szakértők szerint korántsem ért véget. Sokan okolják a bankokat, a gazdasági szövetségeket, az uniót, Amerikát, a kormányokat, bárkit és bármit, de mi, emberek még mindig nem keressük az okokat a legfontosabb „helyen”: magunkban, a szívünkben, a lelkünk mélyén. Meg kell térni, és vissza kell fordulni „gonosz utainkról”, és a bálványok helyett az egyetlen igaz Istent kell imádni.

Kedd (augusztus 6.)

Keresztelő János így válaszolt nekik: „Akinek két ruhája van, adjon annak, akinek nincs, és akinek van ennivalója, hasonlóan cselekedjék.” Lk 3,11 (Ez 33,11b–c; Lk 21,5–6.20–24; 2Kor 4,1–7) „Kettőt fizet, egyet kap, másoknak pedig jót tesz.” Szolidáris ételakció indult – adja hírül egy vajdasági lap. Megtudjuk a cikkből: ennek gyökerei egészen a második világháborúig nyúlnak vissza, amikor is nagy volt a szegénység, és a tehetősebb polgárok a kenyérrért dupla árat fizettek, így előre megvásároltak még egyet azok számára, akik ezt nem engedhették meg maguknak. Nos, ha felnyitjuk a Bibliát, látjuk: a gyökerek még sokkal messzebbre nyúlnak... Érezzük megszólítottunk magunkat Keresztelő János által, ha megtehetjük. Van valamink, amiből adni tudunk valakinek: akár valami kézzel fogható, akár más: figyelmességet, törődést – egészen biztos, hogy tudunk adni... Már ma megtehetjük!

Szerda (augusztus 7.)

Jézus Krisztus mondja: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.” Mt 11,28 (Zsolt 71,3; Jn 4,19–26; 2Kor 5,1–19a) Jöjjetek – hívnak a szórakozóhelyek, a bevásárlóközpontok, a fesztiválok. Jöjj, és költsd el itt a pénzed. Főleg akkor gyere, ha fiatal vagy, erős, egészséges, jól szituált. Rád várunk. Lazíts, bulizz, szórakozz, felejt, ne gondolkodj, szabadulj meg a stressztől. De hova menjek, ha igazán meg akarok pihenni? Ha szeretetre és megnyugvásra vágyom? Ha célt és reményt keresek, amely nem ideig-óráig feledtet a gondjaimat, hanem megtisztítja a szívemet, a lelkemet – hova menjek? Ki lát szívesen a terhemmel együtt is? Ha szeretnék találkozni valakivel, aki szeret, megért, aki ismer... Jézus szelíd hívó szava nekünk szól.

Csütörtök (augusztus 8.)

Így szól az, aki ezekről bizonyosságot tesz: „Bizony, hamar eljövök.” Ámen. Jöjj, Uram Jézus! Jel 22,20 (Zak 2,14; Róm 11,13–24; 2Kor 6,8–23) A kétezere éves kereszténység minden korban várta, várja vissza a megváltó Jézust. A világvegét legutóbb 2012 decemberére jövendölték a maja naptár adataira alapozva. Mások kisbolygók, aszteroidák becsapódásáról beszélnek. A hívó ember nem retteg, hiszen Jézus minden szükséges tudnivalóval ellátta övét, és János apostol különleges szimbólumokkal teli bizonyágtétele is ezért van a kezünkben, hogy ne maradjunk bizonytalanságban. Jézus visszatéréseig van feladatunk: nem a világvege jóslatása, hanem a megtért életből fakadó éber gondolkodás és cselekvés. Hű és okos szolgálkat várni rá.

Péntek (augusztus 9.)

Igyekezünk tehát bemenni abba a nyugalomba. Zsid 4,11a (Józs 1,13b; Lk 23,27–31; 2Kor 16,1–16) Az igazi nyugalmat Isten Krisztusban készítette el minden ember számára. Az atyai házat, ahol sok hajlék van, s amelyből senki sincs kirekesztve. Ne taszítsuk el göggel, hitetlenül a már ma jelen lévő és a még ránk váró isteni ajándékokat! Hittel megragadva minden a miénk.

Szombat (augusztus 10.)

Akkor csak nappal lesz – az Úr tudja ezt. Nem lesz külön nappal és éjszaka, világos lesz még este is. Zak 14,7 (Róm 13,12; 5Móz 4,27–35/36–40; 2Kor 17,1–23) Sosem felejttem el, amikor egy júniusban átélhettem a tallinni fehér éjszakákat. Alig tudtam aludni, olyan szokatlan volt, hogy éjjel is világos van, ugyanakkor lenyűgözően szép. Ami most szinte elképzelhetetlen, amiből még csak ízlőtöt kapunk, az még ránk vár. De a külső világosságánál is sokkal szebb és nagyobb ajándékot kapunk már most: Jézus, a világ világossága megtisztít, kifényesít és vezet, hogy ne járjunk többé a sötétség útjain.

■ KÖHÁTI DOROTTYA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból augusztus 4-étől augusztus 11-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
6.00 / Bartók rádió <i>Muzsikáló reggel</i> Vasárnapi orgonamuzsika	8.25 / Duna Tv <i>Isten kezében</i>	5.55 / M1 <i>Hajnali gondolatok</i>	12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó</i> az oroszországi evangélikus templomból
8.30 / Régió Rádió 1485 <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora	9.05 / Duna Tv <i>Mesélő cégtáblák</i> Divatcégek Pest-Budán	7.45 / M1 <i>100 kép a 20. századról</i> (magyar ismeretterjesztő sorozat)	13.00 / Duna World <i>Református magazin</i>
9.30 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora	14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonalok</i> Kövér Imre ápoló-gondozó	8.00 / Duna World <i>Magyar történelmi arcképcsarnok</i> (magyar ismeretterjesztő sorozat)	13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház féléórása
10.25 / M1 <i>A Biblia</i> a magyar képzőművészetben	20.11 / Kossuth rádió <i>Belépő</i> (kulturális magazin)	14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonalok</i> Döbrentey Ildikó mesemondó	19.35 / Bartók rádió <i>Hagyományos újdonságok</i> Szathmáry Zsigmond orgonál
10.35 / M1 <i>Református magazin</i>	21.15 / Duna Tv <i>Chioggiái csetepaté</i> (színházi előadás)	20.00 / Corvinus Rádió <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora	20.50 / Duna World <i>Rocklexikon</i> Szörényi Levente
11.10 / M1 <i>A Korál-sziget együttes</i>	21.35 / Duna World <i>Édes Anna</i> (magyar játékfilm, 1958)	21.15 / Pax Tv <i>Hamburg, Kirchentag 2013</i> (dokumentumfilm)	21.20 / Duna Tv <i>Álmodozni mindig lehet</i> (francia játékfilm, 1991) (90')
13.03 / Petőfi rádió <i>Harmincak társasága – EU TOP 30</i>	23.00 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora	22.40 / M1 <i>Weöres 100 – A teljesség felé</i>	22.50 / Duna Tv <i>Koncertek az A38 hajón</i> PASO's Roots Rockers
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
13.25 / Duna World <i>Zakopane építészete</i> (magyar ismeretterjesztő film)	9.15 / M1 <i>Balaton nyár</i> (magazinműsor)	8.45 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i>	7.50 / Duna Tv <i>Világ-Nézet</i> Püspöknyér
14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonalok</i> Fábián László olimpiai és világbajnok öttusász	11.25 / Agnus Rádió (Kolozsvar) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora	9.30 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora	8.00 / Civil Rádió (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
18.45 / M2 <i>Magyar népmesék</i> (magyar rajzfilmsorozat)	12.30 / Pax Tv <i>Motorozás hittel</i> (dokumentumfilm)	11.00 / Bartók rádió <i>Celluloidák – a legjobb filmzenék</i>	8.30 / Régió Rádió 1485 – AM 1485 kHz <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
21.15 / Duna Tv <i>Indul a bakterház</i> (magyar tévéfilm, 1979) (67')	13.00 / Duna World <i>Isten kezében</i>	12.10 / Duna World <i>Múlt-kor (történelmi magazin)</i>	10.04 / Kossuth rádió <i>Evangélikus istentisztelet közvetítése Domonyból</i>
22.40 / M1 <i>Vívó-világajnokság</i> Közvetítés Budapestről	13.30 / Kossuth rádió <i>Örüljete az Úrban mindenkor!</i> A metodista egyház féléórása	19.30 / Kossuth rádió <i>Szegény Dzsoni és Árnika</i> Lázár Ervin meseregényének rádióváltozata	10.15 / M1 <i>Baptista magazin</i>
23.00 / Bartók rádió <i>Ars nova</i> Szokolay Sándor: Concerto Op. 127.	19.25 / Kossuth rádió <i>Tetten ért szavak</i> Balázs Géza műsora	20.05 / RTL Klub <i>Salamon király kincsei</i> (amerikai-német kalandfilm, 2004) (164')	11.30 / M1 <i>Köz-ép-pont</i> Evangélikus ifjúsági találkozó Sepsiszentgyörgyön
0.15 / M1 <i>Rejtélyes XX. század</i> Kun Miklós történetés műsora	23.55 / M1 <i>Michael Bublé – Koncert a Madison Square Gardenben</i> (angol koncertfilm)	22.50 / M1 <i>Angyali szemek</i> (amerikai filmdráma, 2001) (98')	

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikusélet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.ballal@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu).
Munkatárs: Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** dr. Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adámi Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja a kiadó.** Terjeszti a Magyar Posta Zrt. **Terjesztési ügyekben reklamáció** a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem ösztönzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzárta kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

